

Paratiisi Tyrvääällä

Museovirasto

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen taidehistoriallinen retkikunta suuntasi 1892 Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon. Siellä retkikuntalaiset maalasivat akvarelleja. John Stolpen "Karkotus Paratiisista" on kopio maalauksesta, joka oli alttaripöydän vasemmalla puolella.

Lars Sonckin retkellä maalaamia akvarelleja on käytetty mallina nykyisen saarnatuolin sisäpuolisiin vanhankirkon kukkiin. Akvarellit ovat syksyyn asti esillä Suomen kansallismuseossa Helsingissä. Tyrvään Pyhästä Olavista sivuilla 3, 6–9, 13

Pirjo Silveri

Kalkkiliinakin julistaa Kristusta

Ehtoollismalja eli kalkki peitetään liinalla, joka poistetaan ennen ehtoollispöydän kattamista. Kirkkotekstiilien väri- ja muotokieli saa aiheensa kristillisestä symboliikasta ja kirkkovuodesta. Kuvan kalkkiliina on Keikyän kirkon aarteita.

SIVUT 10–12

Pirjo Silveri

Raamatusta tuttuja Kiikassa

Kiikan kirkon lehterikaiteissa voit kohdata 36 Raamatun henkilöä, joukossa samoja kasvoja, jotka Kuutti Lavonen ikuisti Tyrvään Pyhän Olavin paneelisiin. Carl Fredrik Blomin vuonna 1819 Kiikkaan maalaamista hahmoista tasan puolet on naisia.

SIVUT 10–12

Aino Öhman

Kesällä tapahtuu vaikka mitä

Tyrvään Pyhällä Olavilla (kuva) ja yhdeksässä muussa kirkossa tapahtuu kesällä paljon. Mitä, missä, milloin? Tiedot seurakunnan tilaisuuksista löydät tästä Paanusta. Tervetuloa mukaan!

SIVUT 13–15

Urpo Vuorenoja

Sali soi kuin instrumentti

Upeasta akustiikastaan tunnettu Sastamalan Pyhän Marian kirkko on seurakunnan vanhin, 1400-luvun lopulla Karkkuun rakennettu. Sastamala Gregorinan konserttien pääpaikka toimii myös tiekirkkona.

SIVUT 11, 13, 14

SAATTEEKSI

Kahdenlaista kirkollisuutta

Sastamalan seurakunnassa on nyt puolisen vuotta kokeiltu kappeleissa uusia jumalanpalvelusten ajankohtia. Messut ovat olleet tavallisina sunnuntaina joko klo 10, klo 13 tai klo 18. Järjestely on ollut puhtaasti käytännöllinen, sillä muuten työntekijöitä ei olisi riittänyt messuja toimittamaan.

Järjestely toi mukanaan messun joka kappeliin joka sunnuntaiksi. Aralla mielellä on jouduttu kaajoamaan näin pyhään ja perinteiseen asiaan. Mikä on tulos tällä hetkellä?

Messuissa kävijät eivät ole vähentyneet ainakaan tilastojen valossa. Messu joka sunnuntaiksi ei ole kuulostanut kovin tärkeältä uudistukselta. Työntekijöiden aikatauluja ja selkänahkoja järjestely on kiristänyt. Tärkeissä ja perinteisissä tilaisuuksissa erilainen aikataulu on aiheuttanut eniten hämmennystä. Lopputuloksena voidaan todeta, että säännöllisellä messulla kirkossa joka sunnuntai kuten aina, on merkitys sinänsä.

Tosiasiat on kuitenkin hyväksyttävä. Mainitun kaltainen järjestely tulee jatkumaan syksyllä. Sastamala ei ole ainoa liitosseurakunta, joka miettii ratkaisua jumalanpalvelusten aikatauluihin.

Hiippakunnassa järjestettiin puolisen vuotta sitten seminaari kappeliin jumalanpalveluksista. Oli havaittavissa, että jumalanpalvelusten suhteen suomalainen kirkollisuus on jakautumassa kahteen leiriin: klo 10:n ja klo 18:n kristillisyyteen.

Kymmenen kirkollisuus arvostaa perinteitä ja vuosisataisia arvoja. Messu tulee olla tutulla tavalla ja tieto siitä on tärkeä, vaikka juuri sinä sunnuntaina ei osallistuttaisikaan. Kanttorin pitää soittaa urkuja ja papin puhua selkeällä ja kuuluvalla äänellä. Kymmenen kirkollisuus on varsin tyytyväinen siihen, että asiat sujuvat totutulla tavalla.

Iltakuuden kirkollisuus on toisenlaista. Se haluaa nukkua aamulla pitkään ja punnita eri vaihtoehtoja. Kirkkoon mennään mielellään kokemaan jotain uutta ja erilaista. Tämä kirkollisuus vierastaa juhlallisuutta, urkumusiikkia ja kaavamaisuutta. Messussa haluttaisiin myös liikkua ja osallistua. Iltakuuden kirkollisuus pitää kirkkoa kovin vanhanaikaisena. Heidän mielestään kirkko ei ole toteuttanut tehtävänsä ja sanomaansa tämän ajan ihmisten elämässä.

Trendi on ollut samanlainen kaikkialla läntisessä maailmassa. Kumpikin kirkollisuus mahtuu samaan kirkkoon, mutta ei välttämättä samaan aikaan. Sastamala-messu sai hyvän vastaanoton. Seurakuntamme huomioi jatkossa varmaan aiempaa enemmän näitä noin iltakuuden kristittyjä.

Ari Paavilainen
Sastamalan kirkkoherra

Nuoria ehdokkaita etsitään vaaleihin

Syksyn seurakuntavaalien ehdokasrekrytointi on pyörähtänyt käyntiin. Nuorilla olisi nyt hyvä tilaisuus päästä valtaan.

Ehdokkaiksi haetaan ja halutaan erityisesti alle 30-vuotiaita, sillä tämän ikäisiä luottamushenkilöitä on Suomen seurakunnissa vain alle seitsemän prosenttia päättäjien koko määrästä.

Tämä on ensimmäinen kerta, kun alle 18-vuotiaat saavat äänestää valtakunnallisissa vaaleissa. Historiallisten vaalien valtakunnallinen julkisuuskampanja Ensimmäinen kerta nostaakin kärjeksi sananmukaisesti ensimmäistä kertaa äänestävät. Kirkon päätös laskea äänestysikäraja 16 ikävuoteen tekee vaaleista kiinnostavat myös yhteiskunnan näkökulmasta. Vaaleissa äänestää näin kuusi uutta ikäluokkaa (16–21-vuotiaat).

Kampanjan on valmistellut Kirkon tiedotuskeskus yhteistyössä mainostomisto Sherpan ja mediatoimisto Dagmarin kanssa. Iskulauseetkin ovat aiempaa rohkeampia, vetävämpiä ja nuorekkaampia:

– Verkostoidu Taivaan isän kanssa. Haemme palvelukseen osa-aikaisia projektipäälliköitä

– Isän, Pojan ja Pyhän Hengen asiakaspalvelu etsii uutta henkilökuntaa. Ly-

hyet työajat. Bonuksena sisäinen rauha.

– Tavoite taivaassa? Kirkko etsii palvelukseen nuoria naisia ja miehiä. Aikaisempi kokemus ei välttämättä.

– Pomona itse Kaikkivaltias. Asiakaina 5,3 miljoonaa suomalaista. Tarjolla hyvän työn paikkoja.

– Miltä tuntuisi tehdä työtä miehelle, joka osaa kävellä vetten päällä? Kohtuullinen vuosibudjetti, jolla auttaa heikompia.

Verkkosivustolla www.seurakuntavaalit.fi on runsaasti materiaalia ja tietoa ehdokkuutta harkitseville ja asiasta kiinnostuneille. Sieltä selviää yksityiskohtaisesti, miten ehdokkaaksi asettuminen käytännössä etenee.

Ehdokkaiksi voivat ryhtyä 18 vuotta täyttäneet konfirmoidut kirkon jäsenet. Ehdokasasettelu päättyy 15. syyskuuta.

Sastamalan nuorisovaltuuston jäsenet Anna-Mari Lemmetyinen ja Ronja Kukko olivat torilla täyttämässä vaalipalloja.

Asettamalla ehdokkaaksi voi konkreettisesti vaikuttaa kirkon asioihin, sillä luottamushenkilöt käyttävät seurakunnissa ylintä päätäntävaltaa.

Toritapahtuma viritteli intoa

Sastamalassa järjestettiin jo toukokuussa ensimmäinen vaalitapahtuma. Hengessä mukana -tilaisuus keräsi Vammalan torille monen ikäistä väkeä.

Omaa ohjelmaa oli myös lapsille, koska seurakunta tahtoi houkuttaa paikalle nuoria perheitä, joissa vanhemmat ovat potentiaalisia luottamushenkilöitä. Pomppulinna täyttyi nopeasti pikkuväestä ja vaalipallot tekivät kauppansa, pieniä ja suurempia ilahdutti Taira-Petteri.

Tapahtuman juontanut nuorisohjaaja Tarmo Marjamäki haastatteli sastamalalaisten valitsijayhdistysten edustajia. Valitsijayhdistyksistä toritempauksessa oli mukana kolme suurinta ryhmää eli keskusta, kokoomus ja sdp. Ehdokasasettelu on vasta käynnistymässä, joten muitakin saattaa vielä ilmaantua.

Vaaleihin voi lähteä myös ilman puoluepoliittisia tunnuksia, aiemmissa kirkollisvaaleissa on ollut esimerkiksi listoja, jotka haluavat edistää tiettyä aihepiiriä, kuten nuorten tai nuorten aikuisten aseman vahvistamista kirkossa, ekologista elämäntapaa, kirkon uudistusta tai tasa-arvoa. Edellisissä vaaleissa poliittiset lähtivät useilla paikkakunnilla omilla listoillaan.

Ehdokaslistan voi asettaa vähintään kymmenestä seurakunnan äänioikeutetusta jäsenestä koostuva valitsijayhdistys. Ehdolle asettuvan tulee täysi-ikäinen, konfirmoitu kirkon jäsen. Kirkkovaltuustoon ei voida valita saman seurakunnan päätoimista työntekijää.

Pirjo Silveri

Tärkeät päivämäärät

Ehdolle voi asettua, kun täyttää 18 vuotta viimeistään 14.11.2010
Äänestää saa kirkon jäsen, joka täyttää 16 vuotta viimeistään 14.11.2010
Ehdokkaan tulee olla 18 vuotta täyttänyt, konfirmoitu seurakunnan jäsen
Ehdokasasettelu päättyy 15.9.
Ennakoäänestys on 1.–5.11.
Vaalit järjestetään 14.–15.11.
Lisää tietoa
www.seurakuntavaalit.fi
www.ensimmainenkerta.fi
www.sastamalanseurakunta.fi/vaalit

NAULAN KANTAAN

Kirkko tekee minuun usein vaikutuksen esteettisenä kokonaisuutena. Viime kesänä näin kävi, kun katsoimme Tyrvään vanhaa kirkkoa uusine maalauksineen. Myös esimerkiksi musiikki voi olla hieno taide-elämys kirkossa. Ylioppilaskunnan laulajien konsertti Helsingin Johanneksen kirkossa tarjosi hienoja hetkiä viime jouluna samoin kuin Sastamalan Gregoriana-konsertti joka kesä.

Filosofian tohtori, kirjailija Panu Rajala
Kotimaa 29.4.

Tekniikka ei pysty ennustamaan kuin päivän parin osalta, miten tulivuori jatkossa käyttäytyy. Minusta se ei ole kauheaa vaan lohdullista. Viisas on se, joka tietää, miten vähän tietää.

Kirjailija, tutkija Virpi Hämeen-Anttila
Vantaan Lauri 29.4.

Mielestäni on vain myönteinen asia, että kirjoissa, näytelmissä ja kuvataiteissa käsitellään yhä enemmän uskontoja. Vaarana on muuten, että syntyy kaksi erillistä kenttää käydä keskustelua: kirkon sisäisesti hallitsema uskonnollinen keskustelu ja toisaalta yleinen kulttuurissa käytävä vuoropuhelu samoista asioista.

Arkkipiispa Kari Mäkinen
Suomen Kuvalehti 16/2010

Taiteilijan tehtävä on lisätä läsnä olevan hetken kokemusta. Kaikki me tarvitsemme voimakkaita kokemuksia, elämän energian tuntemista. Taide, luonto ja joitakin myös uskonto auttavat ylittämään normaalihavainnon kokemuksen.

Taiteilija Kuutti Lavonen
Helsingin Sanomat 3.5.

On tärkeää, että ihmisiltä ei vaadita liikaa uskonnollista puhetta tai suorituksia, vaan että yksinkertainen usko saa elää kuin kaunis, hento kukka.

Helsingin piispa Ero Huovinen
Vantaan Lauri 22.4.

Viestintä on alue, joka näyttää olevan seurakunnissa lapsenkengissä verratuna moniin muihin työpaikkoihin. Se on surullista, sillä millään muulla yhteisöllä ei ole niin hienoa sanomaa kuin juuri seurakunnilla: Jumalan armo ja rakkaus Jeesuksessa Kristuksessa. Jos perustehtävä on viestin, evankeliumin, vieminen, viestintätaitojen pitäisi seurakunnissa olla aivan erityinen sydämen asia.

Filosofian tohtori Helena Kantanen
Kotimaa 15.4.

Kirkolla on jo 120 sosiaalisen median kouluttajaa

Luterilainen kirkko on kouluttanut jo 120 sosiaalisen median kouluttajaa.

– Yhtä monta ei vielä ole millään muulla yrityksellä tai järjestöllä, arvioi koulutussuunnittelija **Terhi Paananen**.

Sastamalan seurakunnasta opissa ovat tänä vuonna olleet pastori **Eetu Myllymäki** ja johtava diakoniatyöntekijä **Marjatta Karimäki**.

– Lähdin avoimin mielin, tietäen omat vajavaiset tietotekniset taitoni sekä sen, etten ole aiemmin juuri ollut tekemisissä sosiaalisen median kanssa. Ajattelen kuitenkin, että kirkon ja seurakunnan pitää löytää tiensä sinne, missä ihmiset ovat, Karimäki perustelee kurssille hakeutumistaan.

Kohtaamisia nykyajan torilla

Verkko on muuttanut nopeasti seurakuntien toimintaympäristöä. Internetistä on tullut tori, jossa tavataan ihmisiä ja hoidetaan asioita. Tämä asettaa uusia haasteita, joihin kirkko pyrkii vastaamaan.

Seurakuntien työntekijöistä lähes 200 on saanut koulutuksen seurakuntalaisten kohtaamiseen netissä. Vuosina 2010–2012 koulutetaan hiippakunnittain 3 000 työntekijää käyttämään sosiaalista mediaa. Kouluttajina toimivat seurakuntien omat työntekijät, jotka valmistuvat kuluvan vuoden aikana.

Paanasen mielestä on tärkeää, että kirkon väki osaa kohdata ihmisiä siellä, missä nämä muutenkin liikkuvat.

– Netissä kohtaaminen tapahtuu seurakuntalaisten aloitteesta ja lähtökohdista.

Kursseilla keskustellaan työntekijän roolista erilaisissa verkkopalveluissa ja opitaan liittämään verkkoa jo olemassa olevaan perustoimintaan, kuten kerhonohjaaja- ja isostoimintaan.

Kolmasosalle hengellisen työn tekijöistään kirkko järjestää täsmäkoulutusta, osana Hengellinen elämä verkossa -hanketta. Tavoitteena on rohkaista heitä käyttämään vuorovaikutteisia verkkopalveluja osana omaa työtä. Verkossa tehtävä työ on peruseurakuntatyötä, vain ympäristö on uusi.

”Täydentää kasvokkain kohtaamista”

Marjatta Karimäki uskoo, että Sastamalassakin osa työntekijöistä kokee työskentelyn verkossa omakseen.

– Toisaalta pidän henkilökohtaista kohtaamista hyvin tärkeänä, eivätkä kaikki halua olla sosiaalisessa mediassa. Jos seurakunta ottaa käyttöön uusia työtapoja, aina pitää punnita, voidaanko jostakin luopua ja tehdä tilaa uudelle. Ajattelen niin, että myös diakonian kuuluu olla edellä kulkija. Et-sivä työ täytyy pitää aina mielessä, hän pohtii.

Teologian maisteri **Meri-Anna Hintsala** on toiminut kirkkohallituksen palkkaamana kokoaikaisena 2009 lähtien. Sen jälkeen valtakunnallista tiimiä on täydennetty muutamalla osa-aikaisella keskustelijalla.

Suomessa esimerkiksi pikaviestipalvelu Messengerillä on 1,2 miljoonaa aktiivista käyttäjää. maailmassa 400 miljoonalla ihmisellä on profiili Facebookissa. Internet on nopeasti muuttanut myös seurakuntien toimintaympäristöä.

Hintsalan mielestä verkkotyö ei syrjäytä vaan täydentää kasvokkain kohtaamista.

– Se ei myöskään haasta kristillisen uskon ydinsanomaa, vaan voi kirkastaa sitä. Verkkotyö on väline, jolla kirkon viestiä pystyy viemään eteenpäin.

Arkkhiippakunnan verkko-koulutuksessa Marjatta Karimäkeä puhutteli jo aloitusvirsi 429 ”Ylitse kaikkein rajojen”.

– Olen tottunut pitämään tätä virttä lähetysvirtenä, mutta ”joka päivä etemme avautuvat uudet mahdollisuudet ja tiet...” Kouluttaja Terhi Paananen toi esille sen, että kirkkona ja sen työntekijöinä kyselemme, millainen on tie, jota meidän tulee verkossa kulkea. Uudessa ympäristössä etsimme nyt tietä eteenpäin.

Karimäen mielestä sosiaalinen media voi toimia sekä viestinnän välineenä että kohtaamispaikkana ja keskustelualustana.

– Se on myös yksi oiva tiedotuskanava, jota monet seurakunnat jo käyttävätkin. Entä esimerkiksi valmiit hartaudet, musiikki, lasten kirkko, blogit? Tyrvään Pyhän Olavin kirkon facebook-sivustolle liittyi lyhyessä ajassa yli 600 fania! Miksi emme hyödynnä näitä mahdollisuuksia yhtenä vaihtoehtona ja työvälineenä, Karimäki kyselee.

Hän sanoo itse olevansa verkko-taitajana polun alkupäässä ja hakevana omaa paikkaansa.

– Tärkeätä on, että koulutus läpäisee kaikki työalat ja että työntekijät saavat tästä työvälineen käyttöönsä. Linjaukset tehtäneiden siten päättävissä elimissä.

Työroolissa vai yksityishenkilönä?

Myös pastori Eetu Myllymäki on vakuuttunut sosiaalisen median

mahdollisuuksista ja siitä, että asiaan kannattaa satsata. Kirkon on joka tapauksessa uudistuttava, ja verkossa roikkuu jo valmiiksi niin paljon väkeä.

Oma sisäänpääsy sosiaaliseen mediaan on Myllymäeltä vielä vähän vaiheessa, ja hän myöntää tuntevansa lievää rimakauhua esimerkiksi aktiiviseen verkkodebatteihin osallistumiseen. Keskustelupalstoilla rapa roiskuu usein reippaasti.

Lisäksi Myllymäki miettii samoja kysymyksiä kuin monet kollegat – ja monien muitten ammatikuntien edustajat.

– Facebookissa olisi helpompaa olla puhtaasti joko pappina tai yksityishenkilönä. Yksityishenkilönä oleminen taas ei ole realistista, koska pappi on kuitenkin aina pappi.

Facebookiin Myllymäki liittyi Hengellinen elämä -verkossa hankkeen myötä, ja koska tulevaisuuden trendinä kirkossa on sosiaalisen median käyttö. Pelkästään työasioista kirjoittaminen ja kommentointi eivät hänen kokemustensa mukaan tunnu olevan tapaa, millä facebookissa eletään.

Tuhannen taalan kysymys on, kuinka paljon pappi – tai kuka tahansa muu työroolissa yhteisössä esiintyvä – on valmis ja halukas paljastamaan omasta elämästään kavereille, joitten joukossa on kuitenkin paljon muodollisia työn kautta tuttuja?

– Joka tapauksessa sosiaaliseen mediaan pitää tutustua ennakkoluuttomasti. Ja moni käyttää sitä taitavasti. Kyse on myös siitä, miten me ymmärrämme seurakunnan työn, hän sanoo.

Pirjo Silveri

Reijo Ylimys sijaistaa Karkussa

Karkun kappalaisena toiminut **Lauri Salminen** aloitti kesäkuun alussa kirkkoherrana naapurissa Nokiolla.

Kirkkoneuvosto on pyytänyt tuomiokapitulia julistamaan viran

haettavaksi. Valintaprosessin ajan tehtäviä hoitaa sijainen. Karkkulaiset saavat papikseen **Reijo Ylimyksen**, joka on aiemminkin tehnyt sijaisuuksia Sastamalassa.

Kiinteistötoimen organisaatio uusiksi

Seurakunnan kiinteistötoimi järjestellään uusiksi. Se jaetaan kahteen tiimiin, joista toiseen kuuluvat vahtimestarit, toiseen kiinteistö- ja hautausmaatyöntekijät sekä keittiö- ja siivoustyöntekijät.

Vahtimestareiden lähiesimiehenä toimii ylivahtimestari, muiden rakennusmestari.

Ylivahtimestarin paikka oli toukokuun loppuun mennessä si-

säisessä haussa. Tehtävään valittava hoitaa esimiestyötä oman toimensa ohella, vuoden 2011 loppuun asti määräaikaisena.

Kiinteistötoimesta jää lähiaikoina useita henkilöitä eläkkeelle, ja pysyvä ratkaisu haetaan tämän jälkeen. Organisaation selkiyttäminen on osa seurakunnan käynnissä olevaa strategiatyötä.

Työyhteisöä hiotaan toimivaksi konsultin kanssa

Sastamalan seurakunnassa on käynnistynyt työyhteisön kehittämishanke. Prosessia vetää työyhteisökonsultti, teologian tohtori **Juha Kauppinen** Tampereelta.

Kirkkoneuvosto asetti hankkeelle ohjausryhmän, ja nimesi siihen kirkkoherra **Ari Paavilaisen**, talouspäällikkö **Raimo Kempin**, kirkkovaltuuston puheenjohtajan **Pertti Järvisen** ja kirkkoneu-

voston varapuheenjohtajan **Maiju Vuorenojan**. Myös **Juha Kauppinen** on mukana ohjausryhmässä.

– Seurakunta on toiminut nykyisessä kokoonpanossa puolitoista vuotta ja erilaisia säätötoimenpiteitä tarvitaan. Tavallaan organisaatio on luotu, mutta se pitää vielä hioa hyvin toimivaksi eri tilanteissa, perustelee kirkkoherra Paavilainen.

Hautausmaatyöntekijät kunnostavat sankarihautoja istutuskuntoon Mouhijärven kirkkomaalla.

Kesäkukat toistamiseen Ähtäristä

Kesäkukat seurakunnan hoitohaudoille tulevat toista kertaa peräkkäin Ähtäristä Simo Martikaisen puutarhalla. Tarjousta pyydettiin viideltä toimittajalta, kolmelta se saatiin ja viime vuoden tapaan valituksi tuli Martikainen.

Seurakunnan tilaamat annansilmät, verenpisarat ja muut kesäkukat maksavat yhteensä 11 379 euroa. Hautausmaatyöntekijät saavat istutettavakseen taimia kaikkiaan 15 000 kappaletta.

Pyhällä Olavilla jo satoja faneja

Tyrvään vanhallakirkolla on maaliskuun puolesta välistä saakka ollut yhteisöpalvelu Facebookissa oma sivu ”Tyrvään Pyhän Olavin kirkko”. Runsaassa kahdessa kuukaudessa sivu on saanut 700 seuraajaa. Nyt kesäkaudella sivulla tapahtuu miltei päivittäin: tapah-

tumatietoja, kuvia tapahtumista, kiinnostavia linkkejä, ajankohtaisia uutisia.

Sivulla keskustellaan vilkkaasti ja ihmiset jakavat muistoja ja tuntejaan kirkosta. Eräs kertoo kirkossa vuonna 1924 kastetusta äidistään, toinen jakaa ajatuksiaan maalauksista, kolmas muistelee lapsuuden kesäään mummulassa kirkon vieressä.

Sivu on perustettu ja sitä ylläpidetään talkoovoimin – sopii hyvin talkoilla rakennettuun kirkkoon. <http://www.facebook.com/pages/Tyrvaan-Pyhan-Olavin-kirkko>

Tavallisten ihmisten arkkipiispa

Neljä ja puoli vuotta kestäneellä piispakaudellaan **Kari Mäkinen** oli paljon yhteyksissä Sastamalan suuntaan. Oli piispantarkastuksia, virkakäsytyskiistan kärjistyminen Vammalassa työllisti, viimeksi tiiviissä seurannassa oli Vammalan, Kiikan, Keikyän ja Mouhijärven yhdistyminen Sastamalaksi.

Millaisena arkkipiispa Kari Mäkinen näkee seurakunnan tulevaisuuden?

– Ei se aivan ongelmaton ole, kuten ei tilanne tähänkään asti ole ollut, mutta suhtaudun luottavaisesti. Pitkällä jäniteellä sekä seurakuntaliitokseen että muihin asioihin löydetään kyllä hyviä ratkaisuja, ne vain vaativat vielä töitä, hän tiivistää.

Mistä pelot nousevat?

Arkkipiispan vaalikampanjan aikana ja valinnan jälkeen kirkon kon-

servatiivit ovat railakkaasti suomi-neet Kari Mäkitä ja hänen tukijoita. Kansankirkon ja kansan kirkon puolestapuhujia on syytetty Raamatun sanasta luopumisesta. Toisella kierroksella Mäkinen leimattiin liberaaliksi vaihtoehdoksi, muun muassa homoliittojen siunaamista puoltavan mielipiteensä vuoksi.

Vammalan tapahtumien takia häntä on karsastettu piireissä, jotka tulkitsevat Isoa kirjaa niin, ettei nainen saa olla pappi. Piispainkokouksen 2006 päätöksen jälkeen Mäkinen lopetti sukupuolen mukaiset työvuorojärjestelyt ja väistämisen kulttuurin. Kaikkien pappien on kaikissa seurakunnissa – myös Vammalassa – noudatettava evankelis-luterilaisen kirkon valitsemaa linjaa. Toisinajattelijoille porttia ei enää jätetty raolleen.

Etenkin verkossa mielipiteenvaihto on käynyt kuumana. Teologian tohtori Kari Mäkinen sanoo tyyneesti, etteivät nettikeskustelut hallitse hänen maisemaansa.

– En ota niitä juttuja henkilökohtaisesti. Enemmän olen miettinyt, mistä kaikki pelot nousevat ja miksi koetaan sellaista uhkaa. Kyse on muusta kuin minun persoonastani.

Hän muistuttaa myös, että julkisessa tehtävässä joutuu aina ottamaan vastaan ihmisen hyvin erilaisia tunteita.

– Se vaan kuuluu johtajan työhön.

Kovuutta, rajoja ja muureja

Tietotekniikka, helppo ja nopea kommunikaatio on tuonut paljon hyvää, mutta kehityksellä on kääntöpuolensa. Verkossa on helppo nimellä tai nimettömästi nitistää

ja loukata. Jotakin karua ja julmaa ajastamme kertoo, kuinka herkästi pintaan purskahtaa suoranaainen viha. Facebookiin ja muihin yhteisöpalveluihin syntyy jopa erityisiä viharyhmiä.

Mistä tämä kertoo ja nousee? Kysymys saa Mäkinen mieteliääksi.

– Ehkä taustalla on osin epävarmuutta, vaikeutta ymmärtää ja saada kokonaiskuvaa, mitä todellisuudessa tapahtuu. Maailma, joka vyöryy reaaliajassa kaikkialta päälle ja tajuntaan, on kaoottinen. Sietämättömän epävarmuuden ja hajanaisuuden keskellä ihminen haluaa suojautua ja saada asiat hallintaan.

– Joku saattaa tarvita ympärille turvallisen ryhmän pysyäkseen itse koossa. Esimerkiksi maahanmuutokeskustelussa on näkynyt puolustautumisreaktioita ”emme me halua sitä isoa maailmaa tänne”.

Sanoilla voi pahasti satuttaa ja lyödä, ja kovuus voi pukeutua myös uskonnolliseen kaapuun. Arkkipiispa on huolissaan jyrkkin äänenpainojen lisääntymisestä.

– Kovuuden ja armottomuuden vahvistuminen näyttää tosi-asialta. Entistä enemmän maailma nähdään mustavalkoisena, ja oman minän tai oman ryhmän ympärille piirretään rajoja tai muureja. Se voi tapahtua sekä uskonnollisissa kehyksissä että muualla. On vain eri välineitä sille, millä ajatellaan, että me hallitsemme kaiken ja totuus on juuri meidän hallussamme. Tällainen asenne vaikeuttaa keskustelua, ja aina on niitä, joihin kovuus kohdistuu.

Kari Mäkinen mielestä kirkon tehtävä on tunnistaa ja puolustaa uhreiksi, väheksytyiksi ja ulkopuolisisiksi joutuvat. Ne, joiden ihmisyyttä tai ihmisarvoa Jumalan edessä ei tunnusteta.

Ihminen ei ole ämpäri

Riviseurakuntalaiset, arat hapuulijat, ns. maan hiljaiset ovat välillä olleet myllerryksessä ymmällään. Moni on hämmästellyt, tuollainenko on kristillinen, uskon, toivon ja rakkauden yhteisö. Ilmoille on usein heitetty väite, eikö kirkolla ole parempaa tekemistä kuin riidellä naispapeista ja homopareista. Arkkipiispa Kari Mäkinen vastaa, että on.

– On harhauttavaa ajatella, että juuri nämä olisivat kysymyksiä, jotka kirkkoa eniten askarruttavat. Pitää kuitenkin nähdä myös se, että silloin kun puhutaan seksuaalisuudesta ja sukupuolesta, puhutaan jostakin sellaisesta, joka on aivan keskeistä ihmisenä olemisessa. Muutamat aiheet ovat kirkossa muodostuneet symboleiksi, joiden kautta oikeasti puhutaan paljon laajemmasta.

Sen takia keskustelua ei parane mitätöidä tai väheksyä.

– Pikemmin pitää kysyä, mitä kaikkea on siellä takana, miksi juuri tämä nousee tärkeäksi ja mistä kaikesta näillä symboleilla puhutaan.

Talousvetoinen media painottaa asioita omalla tavallaan. – Silti se on peili. Asiat täytyy vain asettaa oikeisiin mittasuhteisiinsa, todelliset merkitykset ovat syvemmällä.

Uusi arkkipiispa korostaa kirkon inhimillisiä yhteyksiä.

– Olennaisinta on, mitä tapahtuu seurakunnissa, esimerkiksi diakoniatyössä tai lapsityössä, millaisia yhteistyökuvioita on koulussa ja muualla, miten kohtaamme ihmisiä elämän taitekohdissa kirkollisissa toimituksissa. Luotan siihen, että tämä on perustaso, joka on paljon tärkeämpi kuin mikäään julkinen keskustelu. Kyllä seurakuntien työllä on yhä vahvat kosketuspinnat suomalaisten arkeen.

Kari Mäkinen on aina mielellään puhunut pienen ihmisen puolesta. Kirkolta se vaatii herkkää korvaa kuuntelemiseen – ja kuulemiseen.

Jokainen seurakuntalainen ja hänen elämäntarinansa on otettava todesta. Jokaisista on osattava kuunnella sillä kielellä, miten toinen itseään ilmaisee. Ihminen pitää saada tuntee tulevansa kuulluksi, ei häntä voi pitää vain ämpärinä, johon yritetään kaataa jotakin.

Ei noiden, vaan meidän

Syksyn seurakuntavaalit ovat iso näytön paikka, kun 16-vuotiaat pääsevät äänestämään. Nuorilla on halutessaan mahdollisuus kääntää kirkkolaivan suuntaa. Mäkinen on toiveikas, mutta samalla realistinen. Hän ei usko dramaattisiin ja nopeisiin muutoksiin, mutta omat kokemukset arkkipiispanvaalista olivat rohkaisevia.

Silloin kirkon asioista puhuttiin kaikkialla, työpaikkojen kahvihuoneista pubeihin.

– Jos seurakuntavaalien yhteydessä nousee jotain vastaavaa eli pohdintaa siitä, kenen kirkko tämä on, mikä on meidän roolimme ja paikkamme, mitä me haluamme, keskustelu sinänsä on jo hyväksi. Se osoittaa ihmisten huomaavan, että kirkko ei kuulu vain joillekin, vaan on meidän kaikkien yhteinen juttu.

Pirjo Silveri

Marko Mikkola

Arkkipiispa Kari Mäkinen on tänä keväänä saanut paljon tukea ja kannustusta ei-aktiivisten seurakuntalaisten suunnalta. – Se on vahvistanut käsitystäni, kuinka paljon suomalaiselle lopulta merkitsee, että kirkko on olemassa.

PAANU Sastamalalaista käsityötä.

Kalvosuunnit ja solmitoneula vlt. 149,-

Kulta- ja Kelloliike **Merja**

Puistokatu 16, 38200 Sastamala
Puh. (03) 511 2911 • www.kultamerja.fi

Tyrvään Pyhän Olavin krusifiksi

kultainen 229,-
hopeinen 109,-

T:mi KOIVUKOTI

Kirsti Koivuniemi
☎ 050 525 1104

- lapsiperheiden ja vanhusten kodinhoitotyöt
- omaishoitajan vapaapäivät
- yli 30 v. kokemuksella

Välitämme.

www.kotimaa-yhtiöt.fi/mediaopas

KOTIMAA-YHTIÖT

Pirjo Silveri

Yhteisvastuun hyväksi järjestettiin kevään aikana useita lounas-tilaisuuksia. Ensimmäinen niistä oli Vammalan seurakuntatalossa jo kynttiläpäivänä, keräyksen avauksen yhteydessä.

Kuusi kiloa häipyi Nepaliin

Häijäässä asuvan Maija Varheenmaan, 35, vaaka näyttää nyt kuusi kiloa vähemmän kuin talvella, jolloin hän kävi Läskillä lukutaito-kampanjan alkupunnituksessa. Sulaneilla kiloilla lähtee mukava summa Nepaliin, yhtä isoa rahalahjoitusta ei välttämättä olisi tullut omasta pussista antaneeksi.

– Halusin saavuttaa normaali-painon ja sulattaa lasten mukana tulleet liikakilot pois. Onnistuin tavoitteessani, Varheenmaa iloitsee.

Sastamalassa 180 naista ja 44 miestä lähti laihduttamaan Nepalilaisesta koululaisten hyväksi. Kampanjan käynnisti yksityishenkilö, joka lupasi lahjoittaa Himalajan Nepalilaisesta opettajankoulutukseen 15 euroa jokaisesta Suomessa vakitukselta asuvan, täysi-ikäisen henkilön laihduttamasta kilosta. Seurakunnat koordinoivat alku- ja loppupunnitukset.

Hyvän tekeminen kannusti

Kahden lapsen äiti Maija Varheenmaa myöntää, että laihtumisen eteen piti tehdä kohtuullisesti töitä.

– Ruokavalion tarkkailun lisäksi olen liikkunut paljon, yhdessä ystävän kanssa olemme lenkkeilleet. Liikkuminen on mukavaa kun on kaveri: tulee lähdettyä useammin, koska on toiselle luvannut.

Laihduksia kannustettiin matkan varrella yhteisillä kokouksilla, joissa Saspen asiantuntijat opastivat painonhallintaan liittyvissä asioissa.

– En kerinnyt osallistumaan näihin tilaisuuksiin, hyviä aiheita oli kyllä tarjolla, Varheenmaa sanoo.

– Läskillä lukutaitoa tuli sopivaan aikaan, kun joulun herkuttelut olivat takana ja kesä tulossa. Olisin ehkä ilman kampanjaakin ryhtynyt laihdutuskuurille, mutta tosi hienoa, kun nyt pystyi samalla osallistumaan hyväntekeväisyyteen.

Nepal on yksi maailman köyhimmistä valtioista. Maan aikuisväestöstä lukutaitoisia on alle puolet. Maan opettajankoulutuksessa on suuria puutteita. Lahjoituksen perille menoa ja käyttöä Nepalissa valvoo Suomen ulkoasiainministeriö.

Seurakunnat ilmoittavat loppupunnitusten yhteistulokset THL:lle, ja lopullinen tukisumma selviää kesäkuun puoliväliin mennessä.

– Jokaisella kilolla on merkitystä. Kampanjassa on mukana noin 23 500 ihmistä. Yhdellä miinuskilolla per osallistuja on koossa jo 352 500 euroa apua Nepaliin, muistuttaa erikoistutkija Merja Paturi.

Pirjo Silveri

Tarja Kopalainen

Maija Varheenmaa lähti laihdutus-kampanjaan, koska halusi päästä lasten jälkeen normaali-painoon. Hän onnistui tavoitteessaan. Kunnankehitysprojekti oli yhteinen Teemu-puolison kanssa, mies ei vain kerinnyt alkupunnitukseen, joten hän ei ollut "virallisesti" mukana.

Arkienkeleitä oli liikkeellä ennätysmäisesti

Yhteisvastuukeräyksen tulos oli Sastamalan seurakunnan historian ensimmäisenä vuonna hyvä, ja toisena vielä parempi. Tänä vuonna kukkaronnyörejä availtiin koheasti 29 199 euron edestä Haitin ja kotimaan köyhille lapsiperille.

– Arkienkelit ovat olleet todella liikkeellä. Rahallinen tulos euroina on tärkeää, jotta ihmisille pystytään antamaan konkreettista apua, sanoo keräyspäällikkö Marjatta Karimäki.

Kymppitonni kertyi perinteisillä listoilla, myyjäiset kasvattivat pottia 8 408 eurolla, lippaisiin kilahti 6 431 euroa. Kolehdeista yhteisvastuulle ohjautui 2 653 euroa, valtakunnallisille tileille sastamalalaiset lahjoittivat 1 568 euroa. Keräyksen nettotuotoksi kirjattiin 25 055 euroa.

Jokaista on tarvittu

Karimäen mielestä onnistumisen takasivat ajankohtaiset avustuskohdeet sekä maailmalla että kotimaassa. Ihmiset ovat selvästi halunneet tukea sekä Haitin maanjä-

ristyksestä kärsineitä että köyhyydessä eläviä suomalaisia lapsiperheitä.

Kuusi vuosikymmentä jatkuneeseen keräykseen suhtaudutaan myönteisesti. Hyvä asia houkuttelee vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen samoja vapaaehtoisia, mutta arkienkeleiksi on viime aikoina saatu myös uusia nuoria kasvoja.

Valtakunnallisen yhteisvastuukeräyksen yhteistyökumppanina on tänä vuonna Marttaliitto, ja Sastamalassakin paikalliset yhdistykset ovat olleet aktiivisesti kuviossa mukana.

Tämänvuotinen keräys sai Sastamalassa lentävän lähdön, koska valtakunnallinen avausjumalanpalvelus televisioitiin kynttiläpäivänä Tyrvään Pyhän Olavin kirkosta. Siellä arkkipiispa Jukka Paarma saarnasi, mukana olivat myös keräysjohtaja Tapio Pajunen sekä juuri Marttaliiton toiminnanjohtajana aloittanut Marianne Heikkilä.

Kevään aikana eri puolilla seurakuntaa on järjestetty runsaasti

tilaisuuksia ja -tempauksia. Joillakin niistä on jo pitkä perinne: Luther-talon arkilounas, lasten kauden hengelliset laulut, runoilta, konsertti ja myyjäiset. Tällä kertaa uutuuksia olivat Karkun kuutamohiihto, miesten puuhapäivä Mouhijärvellä, virsilauluilat ja useat lounaat.

Diakoniatöimistöistä on yhä saatavissa yhteisvastuutuotteita; essuja, liinoja, kyniä ja laukkuja. Syksyllä Tyrvään Martat järjestävät vielä metsäkirkon. Yhteisvastuuhengi näkyy seurakunnassa ihan konkreettisestikin, sillä kiinteistöyöntekijät käyttävät arkienkeli-t-paitaa kesän työasunaan.

Marjatta Karimäki kiittää kaikkia mukana olleita – jokaisen panos on ollut tärkeä.

Seurakunta kutsuu yhteisvastuukeräystä toteuttamassa olleet perjantaina 27. elokuuta diakonian vapaaehtoisten kiitos- ja koulutuspäivään Kiikan Leiriaholle. Tarkempia tietoja saa myöhemmin kirkollisista ilmoituksista.

Pirjo Silveri

Venla ja Veeti kärkinimet

Suomessa viime vuonna syntyneiden lasten suosituimmat etunimet olivat Aino ja Veeti.

Veeti oli poikien kärjessä myös Sastamalassa, tyttöjen ykkönen oli täällä Venla. Pyhässä kasteessa otettiin seurakunnan yhteyteen yhteensä 213 vauvaa, joukossa viisi Venlaa ja yhtä monta Veetiä.

Aleksi, Oskari ja Toivo jakoivat pojannimien suosituimmuuslistan

kakkossijan, kolmet vanhemmat päätyivät näihin nimiin. Kahdesta pikkuisesta tuli Aapo, Eemeli, Eemil, Hugo, Jesse, Justus, Matias, Oliver, Patrik ja Tuukka.

Tyttölasten vanhemmat olivat Venlan jälkeen mieltymyksiä Emmiin, Iidaan, Mineaan, Saraan ja Veeraan. Heitä on tänä vuonna yksivuotispäiväänsä viettävien joukossa kolme. Kahdesta paljasjalkai-

sesta Sastamalan tytöstä tuli Aino, Alisa, Elli, Eveliina, Helmi, Heidi, Lotta, Miila, Mirella, Nella, Sandra, Sanni, Siiri, Silja, Vilma, Wilma ja Viivi.

Sylvistä Seereen

Nimimuoti muuttuu ja muotinitmet elävät. Eri aikakausina jotkut etunimet yksinkertaisesti tuntuvat vanhojen ihmisten nimiltä, toiset nuorten.

Antin tai Einon saattaa mieltää vuoden vanhaksi saattaksi tai satavuotiaaksi vanhukseksi, mutta vaikea on kuvitella kahdeksankymmppistä Nuppua tai Lukaa, jotka ovat yleistyneet vasta 2000-luvulla. Monet vanhat etunimet

nousevat uudelleen suosioon, ja toisaalta jokainen sukupolvi luo ja keksii uusia.

Nykypäivän äidit ja isät hakevat mielellään nimiä luonnosta, suoraan tai mutkan kautta. Sastamalassa kastettiin 2009 esimerkiksi Pyry, Valo, Aava, Kastehelmi, Kukka, Lilja, Lumia, Marja, Minttu, Nappu, Paju, Suvi, Usva ja Viola.

Myös julkisuudesta tutut henkilöt näkyvät nopeasti perheissä. Suosituille laulajille tai menestyneille urheilijoille alkaa syntyä etunimikaimoja. Esimerkiksi Minean suosioon lienee myönteisesti vaikuttanut golfammattilainen Minea Blomqvist.

Viime vuonna ristiäisjuhlaansa viettäneiden sastamalalaisten joukossa on runsaasti perinteisiä suomalaisnimiä, kuten Antti, Eero, Eino, Jussi, Kalle, Lauri, Reino, Ville, Alma, Anni, Iita, Eeva, Elsa, Saimi, Sylvi. Raamatustakin tuttuja ovat Aaron, Daniel, Hanna, Pietari, Leevi ja Miika.

Vierasperiäisiä, harvinaisia tai kokonaan uusia nimitulokkaita

ovat muun muassa Adaliina, Alex, Axel, Anton, Casper, Cecilia, Fiona, Emily, Jason, Luka, Mico, Nico, Mikki, Rasmus. Richard, Romeo, Sascha, Tomas, Walteri, Janna, Jenina, Jessica, Joanna, Juli, Lydia, Mariia, Mea, Menna, Miila, Minja, Tinja, Nelli, Netra, Peppi, Peppiina ja Seere.

Nimipalvelu kertoo suosion

Väestörekisterikeskuksen mukaan Ainin sai 2009 ensimmäiseksi nimekseen 473 tyttöä, 470 pojasta tuli Veeti. Ainin jälkeen suosituimmat tyttöjen etunimet olivat Venla, Emma, Ella ja Sofia. Pojille useimmin annetut etunimet Veetin jälkeen olivat Eetu, Onni, Aleksi ja Leevi. Ruotsinkielisten lasten etunimistä suosituimmat olivat Emma (42 kpl) ja Emil (54 kpl).

Väestörekisterikeskuksen maksuttoman nimipalvelun (www.vrk.fi) kautta voi tutkia väestötietojärjestelmään tallennettujen etu- ja sukunimien lukumääriä sekä tilastoja yleisimmistä nimistä eri ajanjaksoilta.

Pirjo Silveri

Kastetilaisuus voidaan järjestää seurakunnan tiloissa, kotona tai muualla sen mukaan, miten pappi ja vanhemmat siitä sopivat. Lapsi voidaan kastaa myös jumalanpalveluksen yhteydessä.

PENTIK.
www.pentik.com

Lahjatalo
ANSA PUNTALO KY
Puistokatu 4-6 Sastamala, Vammala,
puh. (03) 514 1041

Alakerran Galleriassa
kuukausittain
vaihtuvat näyttelyt

www.lahjatalopuntalo.fi • Ma-to 9-17.30 • Pe 9-18.00 • La 9-14.00

Tyrvään Kirjakauppa Oy

Kirjakauppa vuodesta 1891

Poikkea ostoksille maankuulun
KIRJAKELLARIIN
ja täyden palvelun kirjakauppaan!

Marttilankatu 18 38200 Sastamala
puh. 020 773 8480

tyrvaan.kirjakauppa@kirjakellari.com

www.kirjakellari.com

avoinna ma-pe 9.00 – 17.30 la 9.00 – 14.00, myös sopimuksen mukaan

Pyhän Mikaelin kappeli
Hätkilärintie 77, 33480 Vammala
www.pyhanmikaelinkappeli.fi

Vuokrataan kaunista kappelia:

- häihin ja hautajaisiin
- kastetilaisuuksiin
- konsertteihin ja hartauksiin

Avoinna vain sopimuksesta. Varaa aika esittelyä varten.
Soita arkisin klo 8-16, p. 03-3140 8110, kappelinhoitaja@pyhanmikaelinkappeli.fi

TERVETULOA VIIHTYMÄÄN JA NAUTTIMAAN RUDOLFIN KEITAALLE.

VARAUKSET:
PEKKA, 050 596 0704
TAI
MAILA, 0500 998 328

**Rudolfin
Keidas**
www.rudolfinkeidas.fi

KOTIMAA-YHTIÖT ILMOITUSMYynti

Marita Lyyra
040 729 2119, (014) 641 481
marita.lyyra@kotimaa.fi

Osmo Rauhalan syntiinlankeemuskuvan luonnos: Aatami ja käärme.

Tyrvään talkoot ja maalausten luonnokset esillä Helsingissä

Suomen kansallismuseossa on syksyyn saakka kaksi Tyrvään Pyhän Olavin kirkosta kertovaa näyttelyä. ”Tuhkasta noussut” esittelee talkoot ja toinen näyttely Kuutti Lavosen ja Osmo Rauhalan luonnoksia.

Talkoonäyttelyssä on runsaasti esillä jälleenrakennukseen liittyvää esineistöä. Niitä museo sai paitsi seurakunnasta, myös kirkotyömaan pitkäaikaisimmalta työjohtajalta, Esko Kangasniemeltä.

– Tämä on härkähöylä, jollaisella kaikki näkyvät puupinnat höylättiin, tämä taas on leh-

terin kannatinpilarin mallikappale. Tällaisella pahvikiekon keskele laitettuna kynällä piirrettiin lattiaankkujen päihin seinän muoto ennen sahaamista, Kangasniemi selittää työkalujen tarkoitusta avajaisvieraille.

Keskellä salia on kirkon muurien ja kattoristikoiden pienoismalli. Kattotyövaiheessa työnjohtajana toiminut Veikko Niukkanen kertoo sen äärellä urakkaa.

– Se oli erityislaatuinen työmaa. Kaikilla oli heti aamusta niin kiire töihin, Niukkanen sanailee ja muistelee harvinaista työpaikkaansa, jossa johtajan

tarvitsi hillitä työntekijöitä, jotteivät he ryntäisi suin päin ylös katolle ja töihin.

Keskiaikaista esineistöä ja 1800-luvun akvarelleja

Helsingissä on esillä esimerkiksi Breviarium vuodelta 1485 ja palosta säästynyt, keskiaikainen pieni pöytäkrusifiksi. Lisäksi ihailtavana on jo 1800-luvun lopulla kansallismuseoon lahjoitettu kirkon keskiaikainen alttarikaappi.

Vitriineissä on myös tutunnäköisiä maalauksia. Suomen muinaismuistoyhdistyksen viides taidehistoriallinen retkikunta vie-

Yrjö Jormanainen näyttää Osmo Ojansivulle kuvasta juuri sitä lankkaa, jota hän oli kattoon paikoilleen laittamassa.

Esko Piranen ja Kuutti Lavosen luonnos Simon Kyreneläinen auttaa ristin kantamisessa.

Esko Kangasniemi esittelee näyttelyn avajaisvieraille kirkkotyömaalla käytettyjä työkaluja.

Tunnetko Olavin?

Kuinka tarkkaan tunnet Tyrvään Pyhän Olavin – kuinka tarkkaan olet katsonut kirkkoa ja sen taideoksia? Testaa tietosi ja osallistu Paanun kesäiseen visaan.

Lähetä vastauksesi 15.8.2010 mennessä, kaikkien osallistuneiden kesken arvotaan kirjapalkintoja.

1. Kuka katolinen piispa luultavasti vihki kirkon keskiajalla, 1500-luvun alussa?

- a) Arvid Kurki
b) Maunu III Särkilähti
c) Maunu Fleming

2. Sastamalan keskiaikainen kirkko on pyhitetty autuaalle Marialle, Tyrvään keskiaikainen taas pyhälle Olaville. Kuka Olavi oli?

- a) Piispa Henrikiä seurannut Suomen piispa
b) Marttyyrikuoleman 300-luvulla kärsinyt englantilainen pappi
c) Norjan kuningas

3. Kenen kirkkoa 1700-luvulla kunnostaneen rakentajan nimi-kirjaimet oli nakuteltu vanhoihin tuulilautoihin, katonreunaan jossa nyt lukee ”Kiitä Herraa” ja ”Talkoilla rakennettu”?

- a) Anders Löfmarkin
b) Antti Piimäsen
c) Mikael Lajanderin

4. Kuinka monta talkoolaisten veistämää paanua on nykyisessä katossa?

- a) 17 000
b) 33 000
c) 36 000?

5. Kirkon länsipäätyn jouduttiin kiviosien restauroinnin yhteydessä lisäämään muutama tiilikeros tuhoutuneiden tilalle. Mistä tiilet ovat peräisin?

- a) Ne valmistettiin itse kirkonmaalla, aivan kuten keskiajalla.
b) Ne saatiin Tampereelta, Finlaysonin vanhasta tehdasrakennuksesta.
c) Paikallisesta maatalosta löytyi sattumalta vanhan navetan perältä 1800-luvun tiiliä.

6. Kirkossa on oma vihkirijy. Mistä se on peräisin?

- a) Ryijy on vanha, tarkkaa ikää ei tiedetä. Se säästy palosta, koska ryijyä säilytetään seurakuntatalolla.
b) Vihkirijy on vanhan vihkirijyn kopio.
c) Ryijy on uusi, Norma Heimolan suunnittelema ja talkoilla solmittu.

tauslaatikkoon. Voit myös täyttää vastauslomakkeen kirkon nettisivuilla: www.sastamalanseurakunta.fi/pyhaolavi. Jos osallistut postikortilla, muista laittaa mukaan omat yhteystietosi!

7. Mistä kirkon seinällä oleva krusifiksi on peräisin?

- a) Se on talvisodan aikana pelastettu Viipurin läänin Pyhäjärven kirkosta.
b) Se on kirkon alkuperäistä esineistöä keskiajalta. Paloa ennen se oli sattumalta viety Tyrvään kirkkoon ja siksi se säästy.
c) Talkoomiehet ovat senkin veistäneet.

8. Kuinka monta naisfiguuria kirkon maalauksista löytyy nyt?

- a) 7
b) 6
c) 5

9. Mitä seuraavista nisäkkäistä ei löydy kirkon maalauksista?

- a) tiikeriä
b) norsua
c) leijonaa

10. Mitä seuraavista linnuista ei ole maalattu kirkkoon?

- a) haukkaa
b) kyyhkyä
c) kolibria

raili Tyrvään vanhassakirkossa 1892 ja retkelle osallistuneet Lars Sonck, John Stolpe ja Selim A Lindqvist maalasivat siellä akvarelleja. Sonckin akvarelleja käytettiin mallina nykyisessä kirkossa saarnatuolin sisäpuolelle maalattuihin vanhankirkon kukkiin.

"Tyrvällä kaikki rakensivat katedraalia"

– Harvoin on tavannut niin paljon myötämielisiä avunantoa, kuin kaikki tyrväläiset ovat osoittaneet kootessamme tätä näyttelyä, kiiteli Suomen kansallismuseon ylijohtaja Helena Edgren.

Museoviraston yli-intendentti Sakari Mentu osallistui asiantuntijana jälleenrakennusprosessiin. Puheenvuorossaan hän muisteli kertomusta kahdesta rakentajasta, jotka rakensivat katedraalia. Kun heiltä kysyttiin, mitä he tekivät, toinen vastasi "Hakkaan kiveä" ja toinen "Rakennan katedraalia".

– Tyrvällä kaikki rakensivat katedraalia, Mentu sanoi painokkaasti.

Tyrvään katedraalin rakentajat, talkoolaiset, olivat kunniavieraina molempien näyttelyiden avajaisissa.

Teema, luonnos ja tarina rinnakkain

Kun rovasti Timo Kökkö maaliskuussa avasi luonnoksia esittävän näyttelyn, hän kertasi kokemuksiaan taiteilijoiden työtä valvoneessa luonnostyöryhmässä. Lavonen ja Rauhalan seurakunnan edustajat sekä mukaan kutsutut helsinkiläiset asiantuntijat kävivät keskenään runsasta ajatustenvaihtoa.

– Taiteilijoiden työskentelyyn ehti sisältyä paljon sekä ulkoista että sisäistä tuskaa. Kirkko tuli olemaan Lavosen ja Rauhalan kirkko, johon he maalasivat oman sielunsa. Se vaikutelma jäi, että maalaustyö oli myös tekijöiden ja teettäjän yhteinen projekti, jossa oli paljon hyvää ja aitoa kohtaamista, hän summasi.

Esko Juurinen on yksi vuosikaudet kirkkotyömaalla vapaaehtoisena viihtyneistä aktiivitalkoolaisista.

– Olin alkuun sillä kannalla, ettei kirkkoa tulisi maalata lainkaan, vaan että puiset pinnat pitää jättää sinälleen näkyviin. Pelkäsinkin, että käsityön jälki jotenkin pilattaisiin. Nyt kun olen nähnyt taideteokset, mielipiteeni on muuttunut, Juurinen myhäilee.

Myös Tarja ja Mauri Kunnas kiersivät näyttelysaleja sekä kiinnostuneina että innostuneina.

Pirjo Silveri

Tyrvään talkoolaiset ja muut seurakunnan edustajat olivat Kansallismuseossa kutsuvieraina Tuhkasta nousut -näyttelyn avajaisissa (kuva) toukokuussa ja maaliskuussa, jolloin luonnosnäyttely avautui.

Pirjo Silveri

Lea ja Rauno Heikkilä vaihtavat Helsingissä mielipiteitä Eira Niukkasen kanssa

– Hienoja kuvia, kiteyttää Mauri Kunnas, ja antaa rehellisen tunnustuksen taiteilijakollegoilleen.

– Luonnokset toimivat itsenäisinä – jopa ilman kirkkoa!

Rauno Träskelin

Kuutti Lavosen Viimeisen tuomion luonnos, joka ei tullut toteutetuksi kirkkoon.

Kuutti Lavosen ja Osmo Rauhalan mielestä Kansallismuseo on upea paikka dokumentaariselle näyttelylle.

– Hienoa kun on mahdollisuus esitellä työn teema, luonnos ja varsinainen tarina rinnakkain, Rauhalan kehuu.

Lavonen teki museoon uuden dramaturgian, joka poikkeaa kirkossa näkyvillä olevasta. Kuvien järjestys on muuttunut, kaikista lehteripaneeleista ei ole luonnosta, joistakin on useita.

– Näyttelyä rakentaessani huomasin itsekkin uudelleen pohitivani töitten sanomaa, sitä viestiä, joka oli meille kuvallistettavaksi annettu, hän sanoo.

Aino Öhman

Näyttelyt Kuutti Lavonen – Osmo Rauhalan, Tyrvään Pyhän Olavin kirkon luonnokset ja Tuhkasta nousut – Pyhän Olavin kirkko Suomen kansallismuseossa 12.9.2010 saakka. Lisätietoja www.kansallismuseo.fi

Kirkkotaide ja sen syntytarina kirjaksi

Kuutti Lavosen, Osmo Rauhalan ja Pirjo Silverin teos Tyrvään Pyhän Olavin kirkko – Sata ja yksi kuvaa, St Olaf's Church in Tyrvää – One Hundred and One Paintings julkistetaan lauantaina 3.7. Vanhan kirjallisuuden päivillä.

Kirja avaa lukijalle kirkon maalaustaiteellisen kokonaisuuden sanoin ja kuvin. Pirjo Silverin kirjoittamat tekstit ovat suomeksi ja osin englanniksi. Kirjan esipuheen kirjoittaa rovasti Timo Kökkö ja sen kustantaa Kirjapaja.

Pyhän Olavin kirkossa pitkä historia, kristinuskon keskeinen sanoma ja nykytaiteen tulkinta yhdistyvät Suomessa ja koko maailmassa ainutlaatuisella tavalla.

Kirja ei ole pelkkä taidekuvien esittelyteos, vaan lukija pääsee kurkistamaan myös kullissien taakse. Miten taiteilijat valittiin, ketkä osallistuivat maalausprosessiin ja mistä maalaustyötä ohjanneessa luonnostyöryhmässä keskusteltiin, millaisia ajatuksia eri toimijoilla heräsi, missä asioissa vallitsi yksimielisyys alusta alkaen, mistä oli monia näkemyksiä ja mihin lopulta päädyttiin.

Kirjan Tyrvään Pyhän Olavin kirkko – Sata ja yksi kuvaa julkistamistilaisuus 3.7. Vanhan kirjallisuuden päivillä, Sylvään koulu klo 10.15

Asiantuntevaa Hautausalan Palvelua
Surun kohdatessa
Hautauspalvelu T. Teuho
 Valkamakatu 4 Sastamala (Luther-talo)
 p. (03) 511 5600, auto 040 764 4678 myös iltaisin ja viikonloppuisin.
 Tiloissamme laaja hautamuistomerkinäyttely.

Vammalan Hautausseurasta
Cronen
 Marttilankatu 14, Sastamala puh. (03) 511 2156

Hopun apteekki
 V A M M A L A
Vammalan II Hopun Apteekki Superin liikekeskus, puh. (03) 512 3700
 Ma-Pe 9-19, La 9-16. Päivystysviikoilla (parilliset viikot) Su 11-16
Tyrvään sivuapteekki Asemakatu 10, puh. (03) 511 2300
 Ma-Pe 9-17
 La, Su suljettu

TYRVÄÄN PYHÄN OLAVIN kirkon maisemissa.
 www.mieliatta.com

HEINON LEIPOMO Oy
 Sastamalankatu 68
 Sastamala
 Puh. (03) 511 2640

VAMMALAN KIRJASTO- JA KULJETUSPALVELUT
HYÖTYKERÄYS OY
 Kallialan koulutie 38, 38210 Sastamala puh. 050 555 9352
 ENERGIAJAKEEN KERÄYS • PAPERIN- PAHVINKERÄYS
 ARKISTOJEN TUHOUS • KIERRÄTYS- JA KULJETUSPALVELUT

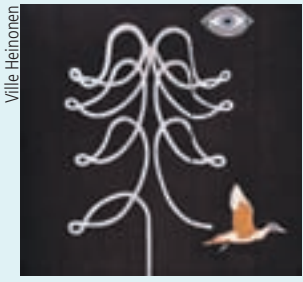
TAUNO KIVIRANTA Oy
 Trakinkatu 4, 38200 Sastamala
 Puh. (03) 517 9000, Fax (03) 517 9019

Timo Tuomisto
 -Tilausmatkat
 -Valmismatkat
21.-30.9.2010 Alppimaisemiin patikoimaan ja Etelä-Saksan nähtävyyksiä katsomaan
 Meno lentäen, paluu bussilla.
 Matkan hinta: 1090 € /henkilö/2-hh
 Yhteistyössä Suomen Raamattuopisto / Kari Salo 0400-180075
12.-21.9.2010 Vastaava matka Etelä-Saksaan
 Meno bussilla ja paluu lentäen.
5.-11.9.2010 Ruskamatka Kilpisjärvelle
 Puolihoito. Matkan hinta: 515 € / henkilö /2-hh.
 Vastaava matkanjärjestäjä Tilausliikenne Timo Tuomisto KY
 Lisätietoja: www.timotuomisto.fi
 Tilausliikenne Timo Tuomisto Ky
 puh. (03) 458 7171

USKON KUVAT KULJET

OSMO RAUHALA

Ensimmäinen päivä – Valon synty
Alussa vallitsi pimeys, jossa Jumalan henki kulki vetten yllä. Valon luominen toi kaaokseen järjestyksen. Serpentiinimäinen muoto keskellä on kyyhkysen siiven kärjen lentorata, joka on saatu selville valokuvaamalla fluorisoivalla aineella merkittyä linnun siipeä. Valokuvauskokeen pimeässä lentävä lintu ja Vanhan testamentin alkutilanne muistuttavat toisiaan. Veden päällä liikkuvat vesilinnut.

Jumala sanoi: "Tulkoon valo!" Ja valo tuli. Jumala näki, että valo oli hyvä. Jumala erotti valon pimeydestä, ja hän nimitti valon päiväksi, ja pimeyden hän nimitti yöksi. Tuli ilta ja tuli aamu, näin meni ensimmäinen päivä. (1 Moos 1:3–5)

Elämän puu
Herra Jumala istutti puutarhan itään, Edeniin, ja sinne hän asetti ihmisen, jonka oli tehnyt. Herra Jumala kasvatti maasta esiin kaikenlaisia puita, jotka olivat kauniita katsella ja joiden hedelmät olivat hyviä syödä, ja paratiisin keskelle hän kasvatti elämän puun ja hyvän- ja pahantiedon puun. (1 Moos 2:8–9, myös Ilm. 22 1–2)

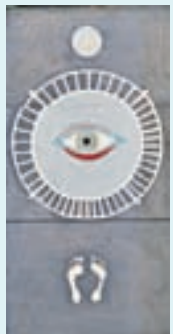

Eeva ja omena, Aatami ja käärme
Koska taiteilija ei käytä kuvissaan ihmishahmoa, syntiinlankeemukseen piti löytää sopiva eläin vertauskuvaksi. Haukiputaan kirkosta löytyi Mikael Toppeliuksen maalaama iso norsu, joka on selvästi todistamassa syntiinlankeemuksen tapahtumaa. Biologiasta tiedetään, että naarasnorsu houkuttelee urosta antamalla tälle hedelmiä. Rauhalan tulkinnassa urosnorsun syödessä omenaa maasta nousee pahuus, silmillä varustettu kasvi. "Epäsikiö", kahden toisilleen vieraan lajin risteymä, esiintyy kaikissa pahuutta käsittelevissä kirkon kuvissa.
Nainen näki nyt, että puun hedelmät olivat hyviä syödä ja että se oli kaunis katsella ja houkutteleva, koska se antoi ymmärrystä. Hän otti siitä hedelmän ja söi ja antoi myös miehelleen, joka oli hänen kanssaan, ja mieskin söi. (1 Moos 3:6)

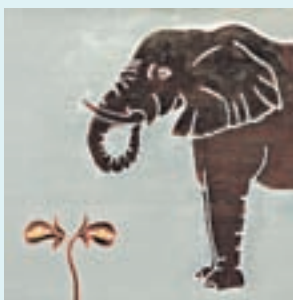
Lamppu (saarnatuolin porraspaneeli)
Lamppu kuvaa Jumalan valoa, ja lisäksi saarnatuoli oli keskeinen tiedonjaon paikka kirkon alkuaikoina.

Sinun sanasi on lamppu, joka valaisee askeleeni, se on valo minun matkallani. Ps 119:105

Seitsemäs päivä – Lepo
Luominen on valmis, Jumalan silmä vetäytyy ajan rattaan sisään lepoon. Yläreunassa Jumala vetää poikkiviivan luomisen päiviä laskevan viivasarjan päälle. Ihmistä kuvaavat jalanjäljet nousevat merestä rannalle. Alaston ihminen seisoo hiekassa, ei liiku vaan kunnioittaa lepopäivää.

Näin tulivat valmiiksi taivas ja maa ja kaikki, mitä niissä on. Jumala oli saanut työnsä päätökseen, ja seitsemäntenä päivänä hän lepäsi kaikesta työstään. Ja Jumala siunasi seitsemännen päivän ja pyhitti sen, koska hän sinä päivänä lepäsi kaikesta luomistyöstään. Tämä on kertomus siitä, kuinka taivas ja maa saivat alkunsa silloin kun ne luotiin. (1 Moos 2:1–4)

TYRVÄÄN PYHÄN OLAVIN KIRKON TAIDE KULJETTA KATSOJAA LÄPI KOKO RAAMATUN. KUUTTI LAVOSEN JA OSMO RAUHALAN SATAAN TEOKSEEN MAHTUUN KESKEISIN ISOSTA KIRJASTA.

Osmo Rauhala lähtee omalla alueellaan liikkeelle *Vanhan testamentin* luomiskertomuksesta. Altarilla kukoistavassa paratiisissa vallitsee rauha ja kaikki on vielä hyvin. Syntiinlankeemuksen kuvien myötä tulee mukaan pahuus. Siitä on luonteva siirtymä armon käsitteeseen ja saarnatuolissa jatkuvat *Uuden testamentin* teemat.

Kuutti Lavonen maalasi länsipäädyssä lehteriin apostolit, evankelista ja viimeisen tuomion. Pitkällä pohjoissivustalla on Kristuksen kärsimyshistoria, Via Crucis. Lavonen nimesi sen Seitsemän ristintieksi. Kuvasarjan aloittaa Seitsemänristi, johon taiteilija löysi mallin kirkon itäpäätyyn muuratusta pyörörististä.

KIRKKO ON KIRKKO
Taiteilijoiden neljä kesää kestänyt historiallinen urakka valmistui viime kesänä. Kuvat paljastettiin ja kirkko avattiin yleisölle 15. elokuuta 2009. Syksyn aikana jo yli 40 000 kävijää ehti tutustua 2000-luvun kirkkotaiteeseen.

Paljon julkisuutta saanut kirkko on nyt nousemassa yhdeksi Suomen suosituimmista kesäkauden matkailukohteista. Pelkästään ryhmävarauksia on tehty noin 650.

Tyrvään Pyhä Olavi on ensisijaisesti kirkko, jumalanpalveluskäyttöön vihitty tila. Lauantaisin se on yleisöltä suljettu, koska seurakunta haluaa rauhoittaa päivät kirkkolisille toimituksille. Monet hääparit solmivat täällä kristillisen avioliiton, ja myös kasteita järjestetään kirkossa enenevästi.

Jo pitkään ennen syksyn 1997 tulipaloa tyrvääläiset tapasivat kokoontua vanhaan kirkkoonsa pyhäehtoon vesperiin. Nyt tältäkin osin palataan perinteeseen, sillä kirkossa on iltahartaus joka sunnuntai klo 18.

TYRVÄÄN PYHÄN OLAVIN KIRKON NOUSU, TUHO JA UUSI ALKU

n. 1506–16

Tyrvään kirkko rakennetaan

1600–1700-luku

Kirkkosalin sisätilla saa muodon, jollaisena se säilyi 1997 tulipaloon asti. 1780 Andreas Löfmark maalaa lehtereille ja kuorin penkkeihin aiheita Raamatusta. Altтарin maalaukset ovat vanhempia ja tuntemattoman tekijän.

21.9.1997

Tuhopoltto. Tulimeri nielaisee hetkessä koko arvokkaan sisustuksen ja juuri talkoilla uusitun paanukaton.

1997–2003

TAVAT LÄPI RAAMATUN

Simo Rista

Kesäkauden jumalanpalveluksista ensimmäinen oli helatorstaina. ”M. Herran Christuxen Taiwasen astumisen messun” toimitti 1757 tapaan pastori, teologian tohtori **Esko M. Laine** Helsingin Malmin seurakunnasta. Yhteiseen ehtoollisjuhlaan osallistui runsaslukuisesti kirkkokansaa pääkaupunkiseudulta.

Penkissä istui tuttuun tapaan myös Tyrvään emerituskirkkoherra, rovasti **Timo Kökkö**. Messun päätyttyä hänen tarkat silmänsä ynnäsivät kirkon tontilla viisi busia, kolme tuli vielä vastaan Kallialan kirkkotiellä.

Kökkö on kulkenut pitkän matkan kirkon vaiheissa. Hän käynnisti 1970-luvulla jouluisen tuomaankirkkoperinteen, hän kuului myös Lavosen ja Rauhalan töitä valvooneeseen luonnostoryhmään.

Nyt mielen täyttää ilo ja kiitollisuus siitä, kun kirkko on taas avannut ovensa. Mieleen nousee monenlaisia ajatuksia, kun katsoo taaksepäin – tai eteenpäin. Vuoteen 1855 eli Tyrvään kaksitornisen kirkon valmistumiseen asti Pyhä Olavi oli ollut seurakunnan jokaviikoisessa käytössä.

– Vanhakirkko oli kuluva, jatkuvaa korjausta ja yhtä ja toista pientä lisäystä tarvitseva. Se ei ollut koskaan valmis. Se eli. Keskenkokoisena ja uudistuvana se oli elävä. Jos se nyt olisi valmis, sillä ei olisi enää samaa vuosisadasta toiseen jatkunutta uudistuvaa tulevaisuuttaan, Kökkö miettii.

– Tulee hullu haikeus: kulukoon kirkko yhä, olkoon uudistamisen tarpeessa, älköön koskaan olko valmis ja historiassaan pysähtynyt turistien kääntöpaikka. Olkoon sen sijaan aina keskenkokoisena ja elävä kirkko Kallialan mäellä, Timo Kökkö toivoo.

Kuutti Lavosen ja Osmo Rauhalan kuvaohjelma on nykytaiteilijoiden tulkinta Raamatun kertomuksista.

Paanua varten rovasti Kökkö etsi muutamiin kirkon töihin Raamatusta kohtia, joissa puhutaan kuvan esittämästä asiasta.

Pirjo Silveri

Tyrvään Pyhä Olavi avoinna ja opas paikalla 31.8.2010 asti klo 11–18, syyskuussa sunnuntaisin klo 11–18. Lauantaisin kirkko on yleisöltä suljettu. Jokaisena aukiolopäivänä pidetään klo 12, 15 ja 17 kirkon ja sen taiteen esittely, johon kaikki vieraat voivat vapaasti osallistua.

KUUTTI LAVONEN

Rauno Träskelin

Taivaanavain

Avaimen makaava kahdeksikko symboloi ikuisuutta, ja siinä voi nähdä myös viitteen työn maalaamisvuoteen 2008. Kuvassa hahmottuva H-kirjain tulee suomen kielen henki-sanasta. Taivaan puolella erottuvassa ekumeenisessa ristissä taivaallinen ja maallinen lukkiutuvat toisiinsa.

Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet. (Matt 16:19)

Rauno Träskelin

Pietari

Päätylehterin kolme aloituskuvaa liittyvät sisällöllisesti toisiinsa – ja Pietariin. Lavosen koko kuvaohjelman sanansaattajana on Enkeli joka vapautti Pietarin Rooman vankilasta. Sen viereisessä paneelissa on apostolin symboli eli avain, joka kolmannessa kuvassa on Pietarin kädessä.

Sinä olet Pietari ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni. Sitä eivät tuone-lan portit voita. Matt 16:18

Rauno Träskelin

Simon Kyreneläinen auttaa ristin kantamisessa

Ristintien vierekkäiset työt, Veronika pyyhkii Jeesuksen kasvoja ja Simon Kyreneläinen, ovat rinnakkaiskuvat. Molemmissa on kuvattu konkreettinen tapahtuma, molemmissa esiintyy Jeesusta avustava ihminen.

Jeesusta lähdettiin viemään. Matkalla sotilaat pysäyttivät Simon-nimisen kyreneläisen miehen, joka oli tulossa kaupunkiin, ja panivat hänet kantamaan ristiä Jeesuksen jäljessä. (Luuk. 23:26, myös Mark 15:21, Matt 27:32)

Rauno Träskelin

Avoinn hauta

Auennut hauta on abstraktio ja poikkeaa siten Lavosen muista töistä kirkossa. Temaatiikka on silti linjassa muun kuvaohjelman kanssa. Vaikka työssä ei ole kuvattuna ihmistä, hauta muistuttaa figuuria; haudalla on melkein kuin kasvot. Petran punainen viittaa kallioluoliin.

Ei hän ole täällä, hän on noussut kuolleista. (Luuk 24:6, myös Mark 16:6)

Jerusalemien itkevät naiset

Palaneessa kirkossa oli Andreas Löfmarkin maalaama paneeli Waimot itkevät lesuta. Tuon ajan tapaan kirkkomaalari opetti kansaa kirjoittamalla kuvan alle sanallisen selityksen. Kuutti Lavonen halusi luottaa kuvan kieleen ja voimaan – ja jätti kaikki tekstit pois.

Jerusalemien itkevät naiset on sekoitus kahta eri teemaa. Siinä esiintyvät Raamatun kertomuksista tutut naiset, siinä on myös rippaus klassista aihetta, missä ihminen kuvataan hänen eri ikäkausiansa mukaan.

Mukana seurasi suuri väkijoukko, myös monia naisia, jotka valittivat äänneen ja itkivät Jeesusta. Mutta Jeesus kääntyi heihin päin ja sanoi: "Älkää minua itkekö, Jerusalemin tyttäret, itkekää itseänne ja lapsianne. (Luuk 23:27–28)

Rauno Träskelin

2004–2009

Pirjo Silveri

Kuutti Lavonen ja Osmo Rauhala toteuttavat kuvaohjelman entisten aiheiden pohjalta. Taiteilijat avustajineen työskentelevät kirkossa vain kesäisin.

2009

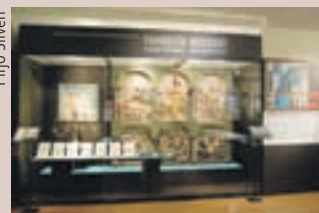
Reijo Keskiikkonen

Sadan taidekuvan kokonaisuus valmistuu ja 15.8. se paljastetaan yleisölle. Syksyn aikana 2000-luvun kirkkoon tutustuu yli 40 000 vierasta.

2010

Pirjo Silveri

Suomen kansallismuseossa Lavosen ja Rauhalan Tyrvään maalausten luonnoksia (26.3.–12.9.) sekä Tuhkasta noussut -näyttely, joka esittelee tulipalon tuhoaman kirkon jälleenrakennuksen kaikki vaiheet.

Jälleenrakennus talkoovoimin. Tuhkasta nousee uusi, mutta työmenetelmiltään ja materiaaleiltaan entisen kaltainen Pyhä Olavi.

Kirkkojen kaupunki tarjoaa hengenravintoa ja silmänruokaa

Tyrvään Pyhän Olavin tuntee koko Suomi, mutta Sastamalan seurakunnassa on yhdeksän muutakin kirkkoa.

Rakennukset ovat ulkoiselta olemukseltaan ja sisätiloiltaan hyvin erilaisia, mutta kaikki ne julistavat samaa Kristusta. Arkkitehtuurin ja kaunistuksen taustalla on uskon sisältöä avaavaa kristillistä symboliikkaa.

Sukupolvesta toiseen kirkoissa on jaettu ihmiselämän tärkeitä hetkiä, kastettu, vihitty, siunattu haudan lepoon. Aiemmat polvet ovat antaneet oman muotonsa jumalanpalvelustilalle. Se näkyy niin kalustuksessa kuin esineistössä; altarialueella, saarnatuolissa, ehtool-

lisastioissa, kirkkoteksteileissä, taiteissa, istuimissa.

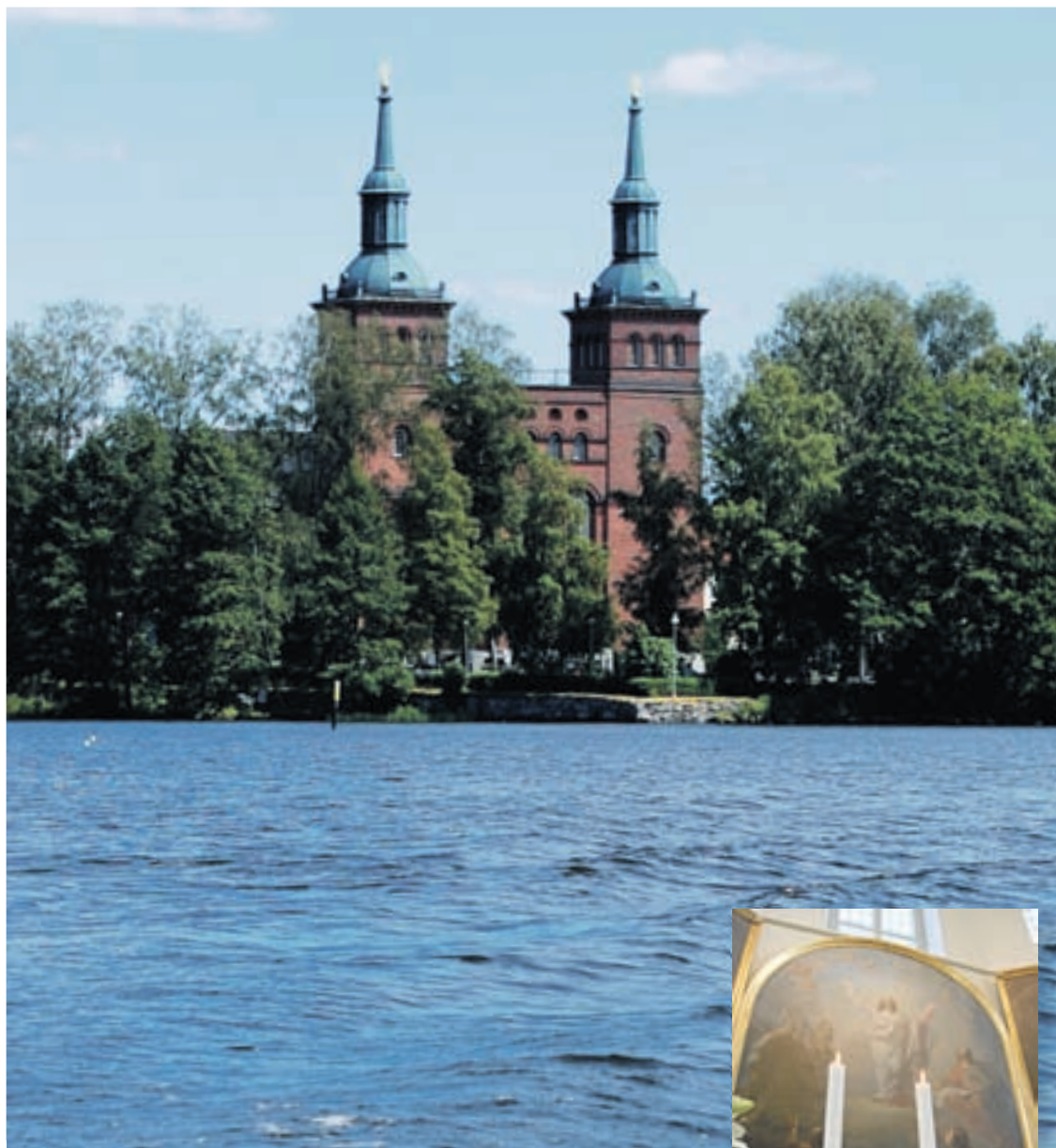
Pyhän kohtaamisen paikka

Vierailijalle avautuu kirkoissa ikkuna sekä paikkakunnan että Suomen historiaan ja kulttuuriin. Käytössä oleva kirkko ei kuitenkaan ole museo tai taidenäyttely, vaan tässä ajassa elävän seurakunnan koti, Jumalan läsnäolon ja pyhän kohtaamisen paikka.

Sastamalan noin 21 000-jäseninen seurakunta levittäytyy maantieteellisesti laajalle. Seurakunta-

liitosten myötä paikkakuntalaiset saivat itselleen useita uusia kotikirkkoja. Mitä jos tänä kesänä lähitisit kiertelemään ja tutustumaan, millaisia aarteita läheltä löytyy? Saatat yllättyä näkemästäsi ja kokemastasi. Kirkkojen kaupungissa on tarjolla yltäkyläisesti hengenravintoa ja silmänruokaa.

Tiedot Sastamalan kirkoissa järjestettävistä jumalanpalveluksista, konserteista ja muista tilaisuuksista löydät tämän Paanun tahtumakalenterista.

Tyrvään kirkko

Kirkkokatu. Avoinna 15.8. asti ma-pe klo 10–16 (suntiot Arja Myllyniemi p. 050 3149 124 ja Pasi Grönblom p. 050 3149 125)

Sastamalan pääkirkon suunnitteli Turun kaupunginarkkitehti P.J. Gyllich, joka tavoitteli valoisa, avaraa, ilmavaa, evankeliumin anteesiantamusta ja toivoa kuvaavaa kirkkoa. Kun se 1855 valmistui, seurakunta lakkasi käyttämästä Tyrvään Pyhää Olavia, joka jäi ylhäiseen yksinäisyyteensä Kallialan kylään.

Punatiilinen kirkkorakennus Vammaskosken sillan pielessä oli aikanaan Suomen ensimmäinen

kaksitorninen kirkko. Vieläkään niitä ei ole kuin kaksi, toinen on Johanneksen kirkko Helsingissä.

Hovimaalari R.W. Ekmanin kolme alttaritaulua, *Ristiinnaulitseminen*, *Kirkastuminen* ja *Ylösnousemus*, ovat vuodelta 1866. Kuorisissa on kipsijäljennös Ville Vallgrenin *Kristus*-veistoksesta.

Tyrvään kirkko peruskorjattiin viimeksi 1980-luvun alussa. Pian sen jälkeen kirkkosalissa syttyi uhkaava tulipalo, ja korjaustyö jouduttiin toistamaan. Nykyisellään sisätila on lähellä alkuperäistä asua.

Paikkakuntalaisten komeilunhaluisesta asenteesta on syntynyt sutkautus ”kehhuu ku tyrvääläinen kirkkoonsa”. Pyhää Olavia on suit-

sutettu hunajaisesti 2000-luvulla, mutta sananparsi oli yhtä totta 1800-luvulla.

Tyrvään kirkon kaltaisen, melkein tuhatpaikkaisen monumentin rakentaminen pieneen maalaispitäjään oli tuohon aikaan melkoinen saavutus ja suoritus. Se kertoo omaa kieltään kirkollisen perinteen vahvuudesta seudun ihmisten sydämessä.

Mouhijärven kirkko

Kinkerikuja 3, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Jukka Pelander p. 050 3149 134)

Tyrvään ja Mouhijärven kirkot ovat aikalaisia, joissa on paljon samaa. Arkkitehti P. J. Gyllichin suunnittelemat punatiilirakennukset muistuttavat ulkoisesti toisiaan, sisällä katon kupolirakenteet ovat samantyyppiset, samoin valkeat, kultakoristeiset saarnastuolit.

Ensimmäisen saarnahuoneen mouhijärveläiset saivat 1500-luvun lopulla, tosin sen paikasta ei

ole varmaa tietoa. Toinen kirkko sijaitsi Selkeen kartanon mailalla. Se sai purkutuomion 1878, ja hirsistä rakennettiin Mouhijärven ensimmäinen kansakoulu Uotsoolaan. Vanhan kirkon tontilla (Vanhankirkontie 102) on nyt hautausmaa ja vanhan kellotapulin pohjasta 1999 kunnostettu kesäkappeli.

Kolmas – eli nykyinen – kirkko rakennettiin Mustianojan Haavoistenmäkeen. Se vihittiin käyttöön 1858. Alttaritaulun *Kristus ristillä* on maalannut 1918 Felix Wrang.

Sammaljoen kirkko

Sammaljoentie 606, avoinna sopimuksen mukaan (suntiot Matti Sillanpää p. 050 3149 123 ja Matti Hautamäki p. 050 3149 129)

Sammaljoen ja läheisten Etelä-Tyrvään kylien asukkaat anoivat 1828 Turun tuomiokapitulilta lupaa oman saarnahuoneen ja hautausmaan rakentamiseen. Perusteluna oli pitkä matka Tyrvään kirkolle Kallialaan. Lupa heltisi, ja ensimmäinen kirkko vihittiin käyttöön 1834.

1900-luvun alussa sammaalaiset haaveilivat itsenäistymises-

tä omaksi seurakunnaksi, mutta hanke kaatui Tyrvään seurakunnan vastustukseen ja tuomiokapitulin kielteiseen päätökseen.

Sisällissodassa 1918 kirkko paloi, kuten suuri osa kulkakunnan rakennuskannasta.

Nykyisen idyllisen puukirkon suunnitteli arkkitehti Ilmari Lounis ja se valmistui 1924. Alttarilla oleva veistos *Kristus ristillä* on Paavo Hakalan tekemä.

Sammaljoen saarnahuonekunta lakkautettiin 1946, jolloin kirkko ja hautausmaa siirtyivät Tyrvään seurakunnalle.

Sastamalan Pyhän Marian kirkko

Sastamalan kirkon tie 119. Avoinna ja opas paikalla 31.8. asti klo 11–18

Seurakunnan vanhin kirkko on rakennettu 1400-luvun lopulla. Pyhälle Marialle omistettu kivinen pyhäkkö komeilee Karkussa paikalla, jolla on ennen ollut puinen, ehkä useita. Nykyiseen asuunsa kirkko kunnostettiin 1960-luvulla, puulattia muutettiin maalattiaksi 1977.

Keskiaikaiseen sisustukseen kuuluu mm. harvinainen ja hyvin säilynyt 1200-luvun kivinen kasteallas sekä näyttävä kokoelma puuveistoksia. Monen kävijän mieleen ovat jääneet puiset ruumisparit, joitten tekstit puhuttelevat: Kyllä perässäni tulette vielä pikemmin kuin luulette ja Tänään minä, huomenna sinä, hautaan kannetaan.

Tyrvään Pyhän Olavin nykyisessä ja Sastamalan Pyhän Marian vanhassa saarnatuolissa katsoja voi huomata jotain yhteistä. Os-

mo Rauhalan maalaamat koriste-kuviot on tehty naapurikirkon puuleikkauksia mukaillen.

Kesäisin avoinna olevassa kirkossa on upea akustiikka, ja siksi siellä pidetään paljon konsertteja. Sastamala Gregorianan pääpaikka toimii myös tiekirkkona.

Karkun kirkko

Riippiläntie 366, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Leena Poutala p. 050 3149 126)

Sijaintipaikasta käytiin aikanaan kova väantö, koska silloisen Karkun kunnan asukkaat eivät pääs-

seet yksimielisyyteen, kummalle puolen Rautavettä kirkko pitäisi rakentaa. Läheisen Kosken ratsutilan omistaja **Alfons Ekholm** ratkaisi kiistan lahjoittamalla kirkkoa ja hautausmaata varten maan alueen Riippilänjärven rannalta, Rautaveden läheisyydestä.

Myös kirkkorakennuksen muoto jakoi mielipiteet. Jotkut karkkulaiset halusivat samanlaisen ja samankokoisen kuin naapuripitäjään Tyrväälle oli 1855 rakennettu. Toisin kävi. Suunnittelijaksi valittiin arkkitehti **Oiva Kallio** piirsi Tyrvään kirkkoa paljon pienemmän ja muutenkin aivan erilaisen harmaakivikirkon, joka vihittiin käyttöön Kristuksen tulemisen kirkkona 1913.

Karkun kirkossa soivat 1700-luvun alkupuolella valetut kellot, jotka on tuotu Sastamalan Pyhän Marian kirkosta.

Salokunnan kirkko

Kärppäläntie 226, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Ilpo Lehto p. 050 3149 130)

Kun Karkun kirkko 1913 valmistui, toisella puolen Rautavettä asuvat seurakuntalaiset jäivät kaipaamaan omaa pyhäkköä. Harras toive toteutui vasta 1960, kun **Kaarlo Ryömän** lahjoittamalle tontille nousi arkkitehti **Timo Penttilän** suunnittelema moderni kirkkorakennus.

Avaran kirkkosalin alttaritauluna ovat risti ja isoista ikkunoista avautuva, vuodenaikojen rytmisessä elävä luonto ikivihreine mäntyineen.

Penttilän käsialaa ovat myös Helsingin kaupunginteatteri, Tampereella Ratinan stadion ja Sampola sekä Tapiolan kaupungin 70-luvun keskustasuunnitelma.

Jatkuu sivulla 12

29.6.–4.7.2010 IKAALINEN

Ainutlaatuiset musiikkielämykset Ikaalisten kirkossa Sata-Häme Soi -juhlatiimillä!

Keskiviikko 30.6.

19.00 Urkujen ilotulitusta – Kalevi Kiviniemi

Liszt – Bach – CocherEAU – Falla. Ikaalisten kirkko Ohjelma 10 e

Perjantai 2.7.

20.00 Duo Balyk

Vladimir Balyk, harmonikka, Nataša Balyk, domra ja mandoliini. Kroatialais-venäläisen duon klassinen konsertti. Ikaalisten kirkko Ohjelma 10 e

Lauantai 3.7.

20.00 Mika Väyrynen

Bach – Korpijaakko – Angelis. Ikaalisten kirkko Ohjelma 10 e

Sata-Häme Soi
PL 33, Valtakatu 7
39501 Ikaalinen

Puh. (03) 4400224
juhlat@satahamesoi.fi
www.satahamesoi.fi

Tilaa liput ja katso juhlien koko ohjelma:
www.satahamesoi.fi
tai (03) 440 0224

Opintie 5,
39100 Hämeenkyrö
p. 371 3777
www.kaarihovi.fi

12 asukkaan Hoitokodissa tarjoamme turvallista hoivaa, hoitoa ja huolenpitoa ympäri vuorokauden.

10 vuokra-asunnon palvelutalossa saatte kotinne tarvitsemanne hoito- ja kotipalvelut juuri Teille sopivaan aikaan.

Meillä on tarkoituksenmukaiset tilat ja ammattitaitoa hoitaa myös vaikeasti sairaita ja fyysisesti vammautuneita. Me kunnioitamme yksilöllisyyttä ja tarjoamme auttavia käsiä, inhimillisyyttä, hyväntuulisuutta.

TERVETULOA
Raili Kotakorpi p. 0500 130 977

Pirjo Tuomisen romaanisarjan pohjalta odotettu jatko-osa menestysnäytelmä Linda ja Joelille!

Linda

Nimiroolissa
Veera
Degerholm

Ensi-ilta
4.9.2010

Nuori tasavalta on tuskin ehtinyt parantua kansalaissodasta, kun lama iskee. Miten käy Lindan sahan ja puukaupan? Löytääkö entinen punavanki paikkansa 1930 -luvun Suomessa?

SATAKUNTALAISEN RAKKAUSTARINAN LIPUT NYT MYNNISSÄ!

Porin Teatteri • Liput (02) 6344 840
teatterin.lipunmyynti@pori.fi • www.pori.fi/teatteri

PehmoVeljet
Kesäkahvila
Ekiteki
Avataan 12.6. avoinna koko kesän klo 12 - 20 joka päivä
Maisematie 206, Hämeenkyrö

Anneli Keinonen Oy on laadukas käsinpainettuja vaatteita, sisustus-tekstiilejä, huiveja ja laukkuja valmistava design yritys. Keikyän entinen meijeri antaa upeat puitteet ateljeelle, myymälälle ja taidekäsityögallerialle. Valtakunnallinen Taito-palkinto 2004.
Ryhmämatkapaketit kotisivuillamme.

Anneli Keinonen Oy, Kulmakatu 2, Keikyä, 32730 Sastamala, p.03-5131003
ma-pe 10-18, la 10-14, Keikyän entinen meijeri vain 15min Pyhän Olavin kirkolta
www.annelikeinonen.fi

Juuri Sinulle
Aikuinen Nainen

Upeat, persoonalliset valikoimat

*Jakut *hameet *housut *mekot
*paitikset *tunikat *farkut *caprit koot: 36-50

Terve-
tuloo!

KAJAMAJA palvelemme:
Ma-pe 9-17
Torikatu 1, puh. 514 3360 la 9-13

LYRIKKA
LENTOON!

2.-3.7.2010

Vanhan kirjallisuuden päivät
Sastamalassa
Sylvään koululla

www.vanhankirjallisuudenpaivat.com

Kaikkea maan ja taivaan väliltä.

kotimaakauppa.fi

Keikyän kirkko

Käsityöläistie 7, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Tauno Miika p. 050 3149 132)

Keikyäläisillä oli jo 1680-luvulla pieni pyhäkkö, joka purettiin ja käytettiin tarveaineiksi 1830 valmistuneeseen isompaan kirkkoon. 1900-luvun alussa historia toisti itseään: seurakunta totesi taas saarnahuoneensa liian vaatimattomaksi. Niin se sai väistyä ja aineksia käytettiin Keikyän kolmanteen kirkkorakennukseen, joka valmistui 1912 ja jonka suunnitteli tunnettu ja tuottelias kirkkoarkkitehti Josef Stenbäck.

Puisen jugendkirkon laajassa peruskorjauksessa 1997 sisäosat pyrittiin palauttamaan stenbäckiläiseen asuun. Altaritaulu *Vanha Simeon Jeesus-lapsi sylissä* vuodelta 1753 on Keikyässä matkustanut kirkosta kirkkoon, ja on myös nykyisessä esillä.

Stenbäck suunnitteli kaikkiaan 35 kirkkoa, muita hänen tunnettuja töitään on Juseliuksen mausoleumi Porissa.

Suodenniemen kirkko

Koippurintie 9, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Jarmo Tulirinta p. 050 3149 131)

Arkkitehti A. W. Arppe suunnitteli 1831 puukirkon korkealle Koippurimäelle. Kirkontorni vuodelta 1839 on valtion intendenttikonttorin johtaneen ja Helsingin ydinkeskustaan kädenjälkensä jättäneen C.L. Engelin piirtämä.

Alkuun kirkkoa kutsuttiin Nikolainkirkoksi, Venäjän tuolloisen tsaarin Nikolai I:n mukaan, mutta nimi on sittemmin jäänyt käytöstä.

Altaritaulun *Kristus Getsemanessa* maalari ei ole varmuutta. Toisissa lähteissä tekijäksi mainitaan tuntematon, toisissa epämääräisesti "rouva Malmström".

Suodenniemen kirkko on ollut mukana Suomen historian vaiheissa niin sisällissodan tapahtumissa kuin toisessa maailmansodassa, jolloin tornissa sijaitseva ilmavalvonta-asema.

Samoissa maisemissa on kuvattu Yleisradion Maalaiskomedia-sarjan kohtauksia, Pikku Kakkosessa esitettävä, entisajan maaseudusta kertovia tarinoita sekä *Metsolat*-sarjaa.

Kiikan kirkko

Kiikanojantie 8, avoinna sopimuksen mukaan (suntio Olli Ritala p. 050 3149 133). Kappeliseurakunnan kappalainen Jouni Pihlajamaa esittelee kirkkoa yleisölle su 4.7. klo 15-17, su 11.7. klo 16-18, su 18.7. klo 11-13

Puinen ristikirkko, Kiikan kolmas, rakennettiin Tukholman intendenttikonttorissa laadittujen piirustusten mukaan ruoveteläisen Mats Åkergrenin johdolla 1807.

Ulkoasu muuttui perusteellisesti remontissa 1884. Länsipäätyyn nousi uusgoottilainen keltotorni, vanha tapuli purettiin ja sen alaosasta tehtiin ruumishuone hautausmaalle. Sittemmin torneja on muokattu uuteen järjestykseen, purettu, korotettu ja vaihdettu tyyliä.

Helsingin olympiavuonna 1952 saatiin yksi iso peruskorjaus päätökseen, sisustus uusittiin täysin arkkitehti Bertel Strömmerin suunnitelmien mukaan ja päätorni sai nykyisen muotonsa.

Myös rakennuksen väri on vaihtunut. Ensin se oli punainen, sitten lähes sata vuotta keltainen tai harmaa, vuodesta 1977 lähtien uudestaan punainen.

Aleksanda Sältinin 1884 maalama altaritaulu esittää Kristuksen kirkastumista.

Tyrvään Pyhän Olavin lisäksi Kiikan kirkossa katseen vangitsevat lehtereitä kiertävät maalaukset. Carl Fredrik Blom maalasi 1819 lehterikaiteisiin 36 Raamatun henkilöä. Laskutoimitus paljastaa mielenkiintoisen yksityiskohdan: tasan puolet henkilöistä on naisia.

Pirjo Silveri

TAPAHTUU KESÄLLÄ SASTAMALAN SEURAKUNNASSA

JUMALANPALVELUKSET

TYRVÄÄN KIRKKO

sunnuntaisin messu klo 10
6.6. Tuori
13.6. Myllymäki
20.6. karjalaisten kirkkopyhä, Paavilainen
26.6. Hautala
4.7. konfirmaatio (Houhajärvi II), Järvinen
11.7. Paavilainen
18.7. Tenkanen
1.8. Myllymäki
8.8. Järvinen
15.8. konfirmaatio (Houhajärvi III) Myllymäki
22.8. konfirmaatio (Viron Saarenmaa), Jokinen-Lundén

TYRVÄÄN PYHÄN OLAVIN KIRKKO

Jumalanpalvelus klo 10
27.6. Airas-Laitila
25.7. Myllymäki
22.8. Topin sukukokouksen jumalanpalvelus
29.8. Eläkeliiton kirkkopyhä, Paavilainen

Iltahartaus klo 18

su 6.6., 13.6., 20.6., 27.6., 4.7., 11.7., 18.7., 25.7., 8.8., 15.8., 22.8., 29.8.

SAMMALJOEN KIRKKO

26.6. klo 19 Jokinen-Lundén
25.7. klo 19 vanhojen sammaalaisen kirkkopyhä, Paavilainen
29.8. klo 19 Järvinen

KARKUN KIRKKO

6.6. klo 18 Ylimys

SASTAMALAN KIRKKO

26.6. klo 10 Myllymäki
11.7. klo 19 Pihlajamaa
18.7. klo 10 kirkkomusiikkikurssin jumalanpalvelus
1.8. klo 10 Jaakko Topi
29.8. klo 18 partiokirkko

SALOKUNNAN KIRKKO

20.6. klo 18 Airas-Laitila
15.8. klo 19 Järvinen

SUODENNIEMI

6.6. klo 18 Järvinen
20.6. klo 10 konfirmaatio (Houhajärvi I) Järventaus
26.6. klo 13 Jokinen-Lundén
11.7. klo 18 Museonmäki (kirkon vieressä) Järventaus
25.7. klo 10 vanha hautausmaa, Tenkanen

8.8. klo 18 Järvinen
22.8. klo 10 Järventaus

MOUHJÄRVI

13.6. klo 18 Hautala
26.6. klo 10 Jokinen-Lundén
27.6. klo 19 Otamussillan ranta, Reijo Arkkila
4.7. klo 10 konfirmaatio (Leiriaho II) Hautala
18.7. klo 18 vanha kirkko, Järventaus
1.8. klo 10 Tenkanen
15.8. klo 18 Vilpun laavu, Hautala
29.8. klo 18 Järventaus

KIIKKA

13.6. klo 10 Leiriaho, Pihlajamaa
20.6. klo 10 konfirmaatio (Leiriaho I) Pihlajamaa
26.6. klo 10 Leiriaho, Airas-Laitila
4.7. klo 13 Leiriaho, Jokinen-Lundén
18.7. klo 10 Pihlajamaa
1.8. klo 18 Paavilainen
8.8. klo 10 Airas-Laitila
29.8. klo 10 Leiriaho, Pihlajamaa

KEIKYÄ

13.6. klo 18 Paavilainen
11.7. klo 10 konfirmaatio (Leiriaho III) Jokinen-Lundén
25.7. klo 10 Airas-Laitila
15.8. klo 10 konfirmaatio (Viron Saarenmaa) Jokinen-Lundén
22.8. klo 18 Tenkanen
29.8. klo 18 Keikyän museo, Järventaus

MUSIIKKIA

su 6.6. Pisara-lauluyhtyeen konsertti "Elämälle kiitos", Kiikan kirkko klo 17, puhe Tytti Issakainen ke 9.6. iltamusiikki, Sammaljoen kirkko klo 19, Anu Mattila, Päivi Vuoristo la 3.7. konsertti, Pyhän Olavin kirkko klo 22, Pirjo Turunen & Janne Hanhijärvi ke 7.7. Suzuki-musiikkileirin opettajien konsertti, Sastamalan keskiaikainen kirkko klo 19 to 15.7. iltamusiikki, Karkun kirkko klo 19, kirkkokuoron kurssin ryhmä, illan sana Johanna Haapiainen-Makkonen la 17.7. kirkkokuoron konsertti, Karkun kirkko klo 19

pe 6.8. Soli Deo Gloria, lasten ja nuorten musiikkikurssin konsertti, Sastamalan keskiaikainen kirkko klo 19.30
24.–30.7. Sastamala Gregoriana Konsertit Sastamalan keskiaikaisessa kirkossa la 24.7. "Kiitosta ja kipua", klo 19 su 25.7. "Kasvun ihme", klo 19 su 25.7. "Hiljennymme", klo 22, vapaa pääsy, Walter Reiter soittaa barokkiuululla Biberiä (Mystery Sonatas) ma 26.7. "Sydän murru", Tyrvään Pyhän Olavin kirkko klo 19 ti 27.7. "Ylistämme", kirkko klo 19 pe 30.7. "Löysimme", klo 19

MIEHILLE

Leiriaho
ti 1.6., 17.8., 14.9. miesten saunailta klo 18

AIKUISILLE

Piknik Ikalán kaupunginosan asukkaille
ke 16.6. klo 17 alkaen Ikalassa

Lähi-idän kristittyjen tilanteesta to 30.9. Vammalan srk-talo klo 18.30, vieraana Asko Matikka

Kertausrinari aikuisille
la-su 28.–29.8. Leiriaho Syvennyttään uskon ja elämän kysymyksiin nykyaikaisen rippileirin menetelmällä ja mukavassa ilmapiirissä, tarkoitettu aikuisille, jotka ovat käyneet rippikoulun vähintään 10 vuotta sitten.

Merimieskirkkopiiri
ma 13.9., 11.10. Vammalan srk-talo klo 13

Hiljaisuuden retriitti
pe-su 10.–12.9., Houhajärven Leirimaja, ohj. Mirja Tenkanen ja Irmeli Lehtikainen, täysihoitomaksu 70 e, ilm. viim. 3.9. kirkkoherranvirasto@sastamalanseurakunta.fi tai p. 03 521 9090.

Arkivaatteissa
to 2.9. Vammalan srk-talo klo 18.30, ajankohtaista tietoa

LAPSILLE JA KOULULAISILLE

Toimintahetket

ma-pe 7.–24.6. Vammalan srk-talo klo 10–12 alle kouluikäiset, klo 13–15 kouluikäiset Leikkiä ja askartelua lastenohjaajan johdolla, omat eväät mukaan. Ei tarvitse ilmoittautua. Lisät. Salme Kuukka p. 050 572 5509

Retket

la 12.6. Muumimaailma tai Väskin seikkailusaari Lähtö klo 8 (Vammalan srk-talo), paluu viim. klo 21.30. Hiljentyminen Turun tuomiokirkossa, ruokailu Turun Kristillisellä opistolla. Ota mukaan evästä, sopiva ulkoiluasu ja jalkaan hyvät kengät. Hintaa (sis. matka, pääsylippu ja ruokailu): Muumimaailma: aikuiset 43 e,

Maretarium

4–12 v. 35 e,
Väskin saari: aikuiset 40 e,
4–12 v. 32 e. Mukaan mahtuu 50 ensiksi ilmoittautunutta. Lisät. ja ilm. Salme Kuukka p. 050 572 5509.

ke-to 28.–29.7. Kotka ja Porvoo
Lähtö klo 8 (Vammalan srk-talo),

paluu klo 21. Koko perheen retki on yhteinen Parkanon srk:n kanssa, mukaan mahtuu 30 ensiksi ilmoittautunutta. Porvoossa kohteina tuomiokirkko, vanhakaupunki, jokiristeily, Brunbergin tehtaanmyymälä, Kotkassa mm. Merikeskus Vellamo, Sapokan vesipuisto ja Maretarium.

Yöpyminen Kotkan srk:n leirikeskus Höyterissä, missä saunomis- ja uinti-mahdollisuus. Hintaa 125 e (aikuisset), 80 e (4–12 v.), 30 e (alle 4 v.), sis. matkat, majoitus, ruokailut, pääsyliput. Lisät. ja ilm. Salme Kuukka p. 050 572 5509.

Tytöt katsovat turpaa Kymijoki-altaalla Kotkan Maretariumissa.

NUORTEN JUTUT

la 5.6. koulunpäätös ja kesästartti, Leirimaja klo 20 ke höntsäilyfutista klo 19.30–20.30, Kaalisaaren kenttä pe 11.6., 2.7., 16.7., 13.8., 20.8. kesäilta Nuakkarilla klo 19.30

su 22.8. melontailtapäivä koko perheelle, Leirimaja klo 15–19, yhteistyössä Sastamalan partiolaisten kanssa

Kerhonoijaajakurssi
pe-la 3.–4.8., Leirimaja Etsimme ohjaajia kouluikäisten kerhotoimintaan. Sinä nuori tai aikuinen, jos asia vähänkään kiinnostaa, ota rohkeasti yhteyttä Salme Kuukka p. 050 5725 509. Tehtävässä tuetaan ja annetaan ohjausta!

LEIRIT

Mukavaa leirielämää, toimintaa, pelejä, uintia, saunomista, yllätyksiä, hiljentymistä hartauteen. Leirikeskuksissa – Houhajärven Leirimaja, Kiikan Leiriaho, Suodenniemen Salmi – majoitus neljän hengen huoneissa (Pääjärvellä teltoissa). Ota mukaan lakanat, säähän sopivaa vaatetta ja iltanuotiolle lämmintä ylle, sisätossut, peseytymisvälineet, uintivarusteet, muistiinpanovälineet, Raamattu, Pääjärvelle myös ruokailuvälineet. Sitovat ilmoittautumiset 10 päivää ennen kunkin leirin alkua, sähköisesti www.sastamalanseurakunta.fi tai kirkkoherranvirastoon, Pääjärven leireille omat ilmoittautumisohjeet.

Varhaisnuorille

Leirit alkavat klo 11 ja päättyvät klo 14, ellei toisin mainita. Leirimajalla ja Leiriaholle järjestettävien leirien osallistumismaksu on 20 e.

Leirimaja

28.–30.6. tyttöleiri 1, alle 10-vuotiaat, ohj. Marja-Liisa Pitkäranta
6.–8.7. tyttöleiri 2, yli 10-vuotiaat, ohj. Marja-Liisa Pitkäranta
9.–11.7. poikaleiri 1, ohj. Tarmo Marjamäki
16.–18.7. poikaleiri 2, ohj. Tarmo Marjamäki
19.–21.7. taideleiri, ohj. Ulla Pohjola

Leiriaho

22.–24.6. 1–3-luokkalaissille, alk. klo 14, päättyy klo 14, ohj. Outi-Tuulia Haavisto
7.–9.7. 4–6-luokkalaissille, ohj. Outi-Tuulia Haavisto
5.–7.8. urheiluleiri yhteistyössä VsV:n kanssa, alk. klo 9, päättyy klo 17, ohj. Tarmo Marjamäki, hinta 40 e (sisälennus 10 e)
12.–14.7. urheiluleiri yhteistyössä VaPS:n kanssa, ohj. Salme Kuukka, hinta 40 e (sisälennus 5 e), lisätiet. Markus Koskinen p. 045 135 2794

Pääjärvi

Telttaleirit järj. yhteistyössä kaupungin nuorisotyön kanssa. Sitovat ilm. viim. 18.6. Miia.Koivuniemi@sastamala.fi tai p. 040 186 3031.
28.–29.6. eskarilaisille ja 1–2-luokkalaissille, alkaa klo 9, päättyy klo 14, ohj. Suvi Palo, hinta 13 e
29.6.–1.7. 3–6-luokkalaissille, alkaa klo 15, päättyy klo 14, ohj. Suvi Palo, hinta 26 e

Perheille

Leirit alkavat klo 17 ja päättyvät klo 14, osallistumismaksu aikuiselta 20 e ja lapselta 8 e.

Leirimaja

2.–4.7. äiti-lapsi -leiri, ohj. Irmeli Kulonpää
12.–14.7. äiti-lapsi -leiri, ohj. Irmeli Kulonpää

23.–25.7. isovanhemmat-lapset -leiri, ohj. Ulla Pohjola
13.–15.8. isä-lapsi -leiri, lisät. Salme Kuukka
27.–29.8. isä-poika -leiri, ohj. Tarmo Marjamäki

Leiriaho

13.–15.8. äiti-lapsi -leiri, alkaa klo 15, päättyy klo 15, ohj. Outi-Tuulia Haavisto

Lisätiedot:

Irmeli Kulonpää 050 543 1416
Salme Kuukka 050 572 5509
Outi-Tuulia Haavisto 044 513 3775
Tarmo Marjamäki 050 300 9560
Suvi Palo 040 727 8463
Marja-Liisa Pitkäranta 050 379 1736
Ulla Pohjola 050 379 1737
Irmeli Kulonpää 03 512 4122
sähköpostiosoitteet etunimi.sukunimi@evl.fi

Meri Öhman

TAPAHTUU KESÄLLÄ SASTAMALAN SEURAKUNNASSA

Urpo Vuorenoja

Lumen Valoa kuullaan taas Sastamalan keskiaikaisessa kirkossa. Yhtye esiintyy Sastamala Gregorianan konsertissa tiistaina 27. heinäkuuta.

Wanhan musiikin festivaali soi saksalaisen musiikin sydänääniä

Sastamala Gregoriana kutsuu heinäkuussa Reinin lähteille Rautaveden kulttuurimaisemiin. Wanhan musiikin päivät -festivaali esittää Euroopan saksankielisiltä alueilta keskiajan, renessanssin ja barokin säveliä.

Pääkonserttipaikka on Sastamalan Pyhän Marian kirkko, jonka sointia eräs musiikkitoimittaja ja vertasi viulujen kuninkaaseen, Stradivariukseen. Yksi konserteista on Tyrvään Pyhän Olavin kirkossa.

Sarjan aloittaa 24. heinäkuuta The Sastamala Consort, festivaalin oma house band, jonka sydämen muodostavat luutisti Michael Field, sopraano Evelyn Tubb ja cembalisti-urkuri Anna-Maaria Oramo. Konsertissa kuullaan G. F. Händelin *Gloria* sekä *Acis ja Galatea* -ooppera. Päärooleja laulavat Evelyn Tubb ja Jussi Lehtipuu sekä ensi kertaa Sastamalaan saapuvat Gunhild Lang-Alsvik ja Niall Chorell. Kamarikuoro Näsin Ääni Tampereelta avustaa.

Seuraavana päivänä soi 1100-luvulla eläneen nunna Hildegard von Bingenin musiikillinen draama Ordo Virtutum. Englantilainen Vox Animae lauluyhtye on kansainvälisesti tunnettu Hildegardin musiikin tulkki. Vox Animae vieraillee ensi kertaa Suomessa.

Sunnuntai-illan myöhäisempi konsertti on 15-vuotiasjuhluvuoden kunniaksi ilmainen. Silloin hiljennytään kuuntelemaan Mys-

teerisonaatteja, jotka on säveltänyt 1600-luvulla elänyt säveltäjä ja viuluvirtuoosi H.I.F. Biber. Esiintyjä, tunnettu virtuoosi hänkin, on Sastamalan ensivierailulle saapuva konserttimestari, barokkiuulisti Walter Reiter.

Tyrvään Pyhällä Olavilla kaikkuvat maanantaina saksalaiset Minnelaulut, joita esittää suomalainen keskiaikayhtye Oliphant. Konsertti nauhoitetaan ja lähetetään YLE Radio 1:ssä torstaina 29.7. alkaen klo 19.03.

Tiistaina on vuorossa säveltäjä Michael Praetoriuksen musiikki 1500-luvulta. Yhtyeinä ovat Lumen Valo ja The Boarder Waits. Säveltäjä Michael Praetorius on jättänyt voimakkaan kädenjälkensä luterilaiseen kirkkomusiikkiin. Suomalaisen laulajien ja englantilaisen soitinyhtyeen tulkinta tuo kuulijoille viestin vuosisatojen takaa.

Sastamala Gregoriana päättyy perjantaina 30.7. vanhan vokaalimusiikin kansainvälisen mestarikurssin konserttiin. Evelyn Tubbin ja Michael Fieldsin ohjauksessa mestarikurssilla opiskelee vuosittain kansainvälinen joukko laulun ammattilaisia ja harrastajia.

Konsertit alkavat klo 19 ja lippuja myydään tuntia ennen ovelia. Lippuja saa myös Lippupalvelusta (www.lippupalvelu.fi). Lisätietoa www.sastamalagregoriana.fi.

Sastamala Gregoriana 24.–30.7.

Kaatuneitten läheiset ja sotaorvot kertovat

Vammalan kaatuneitten omaisten pitkä urakka päättyi kaatuneitten muistopäivänä, kun yhdistyksen kustantama *Vaiettu ikävä* julkistettiin.

Historiikirjaa alettiin suunnitella 2005, jolloin lähestyttiin kysymyslomakkeella Tyrvään ja Karkun seudulla asuvia, sodassa omaisensa menettäneitä. Lomakkeita postitettiin 150. Hankkeen puuhamies ja yhdistyksen puheenjohtaja Veikko Topi kertoo, että jotkut pahoittelivat kyselyn myöhästyneen 30–40 vuodelle. Enää ei ole ketään, joka tietäisi tai osaisi kertoa.

Palautetut tekstit vaihtelivat sisällöltään ja pituudeltaan, pisin

tarina oli peräti 40 liuskaa. Runsaasti kuvitettua, 360-sivuinen kirja esittelee noin 70 elämäntarinaa. Kaatuneitten läheisten ja sotaorvojen henkilökohtaisten kertomusten lisäksi kirjassa on yleisartikkeleita aiheeseen liittyen. Perustietoja sankarivainajista kirjatoimikunta sai myös kuolinilmoituksista, ja nämäkin haluttiin mukaan kirjaan.

Vaiettu ikävä on myynnissä Tyrvään Kirjakaupassa, Pyymäen kahviloissa ja Lantulatalossa.

DIAKONIATYÖ

Diakoniapäivystys kesäaikana
Vammalan diakoniatoimisto (Asemak. 6) ti ja pe klo 9–11 p. 521 9040

Leiripäivät
Ilm. viim. viikkoa aikaisemmin diakoniapäivystykseen.

ke 23.6. kotona asuville kehitysvammaisille, Leirimaja to 12.8. omaishoitajille yhteistyössä SPR:n kanssa, Leirimaja ti 24.8. "Esteetön" liikuntavammaisille, Leiriaho to 26.8. päihdekuntoutujille yhteistyössä A-klinikan kanssa, Salmi to 22.7. vanhemmanväen leiripäivä klo 10–15, Kiikan srk-talo to 26.8. sotainvalidien ja sidosryhmien kesäpäivä

Vapaaehtoisten koulutus- ja kiitospäivä
pe 27.8. Leiriaho, ilm. viim. 17.8. p. 044 2708 289 tai 521 9040

Hengellinen keskustelupiiri
ke 29.9. klo 15 Pajamäkikeskus

Katulähetys
pe 17.9., 1.10., 15.10 klo 14

Vammalan srk-talon työtupa
Näkövammaisten hengellinen kerho

ti 26.10. klo 13 Vammalan srk-talon aulasali

Usko ja unelma
Senioreiden kohtaamispaikka

Vammalan srk-talon rantasali klo 13–15

ti 14.9., 28.9., 19.10.

Uusi toivo
to 16.9. 14.10. lounas, Vammalan srk-talon rantasali klo 12

Hiljaisuuden retriitti
lähimmäistyötä tekeville vapaaehtoisille, Leirimaja 9.–10.10.

Rovastikunnallinen koulutusilta
ti 21.9. Vammalan srk-talo

klo 17–20.30: Kansalaistoiminta diakonian kasvualueena, vieraana diakonijahtaja Jarmo Kökkö. Luot-

tamushenkilöille, vapaaehtoisille, työntekijöille, yhteistyökumppaneille, ilm. viim. 13.9. p. 521 9040

KARKKU
Karkun Kamari

ma klo 12–14.30 Karkun srk-talo (ellei toisin mainita)

Maria Wikari

Jo toukokuussa eläkeikäiset viettivät yhtä leiripäivää Leirimajalla. Diakoniatyö järjestää yhteisiä kokoontumisia lisää pitkin kesää.

30.8. Terttu Karjalaisella (Suruttomant. 17)

6.9. ateria

13.9. Karkkukoti klo 13

20.9. Päivi Vuoristo

27.9. pankkiasiaa

4.10. ateria

11.10. Karkkukoti klo 13

18.10. Mirjami Kasari

25.10. Päivi Vuoristo

Heinon Diakoniapiiri
ti 10.8. klo 13 Semmi ja Eeva

Lähteenmäellä (Riihelänt. 15)

MOUHIJÄRVI
Toiminta käynnistyy syyskuussa

Vanhemman väen kerho
ke 1.9., 6.10. klo 13, Oravanpesä

to 30.9. klo 13 Pukaran kylätalo

Kyläparkki
pe klo 9–12 Oravanpesä,

vapaaehtoisten ylläpitämä kahvi- ja jutustelupaikka

Teresapeittopiiri
Kerran kuukaudessa erikseen

sovittuina päivinä, srk-koti klo 13

Omaishoitajat
ti 7.9., 21.9., 5.10., 19.10.

klo 10–14, srk-koti, kahvi, lounas (5e), ohjattua toimintaa

SUODENNIEMI
to 17.6. vanhemman väen

retkipäivä Tyrvään Pyhän Olavin kirkkoon ja Vammalaan, lähtö

kirkolta klo 11, paluu klo 17,

ilm. viim. 9.6.p. 040 812 2842

ti 6.7. Eläkeliiton ja seurakunnan yhteinen ulkoilupäivä, Salmi

klo 10–15.30

to 22.7. vanhemman väen leiripäivä, Salmi klo 10–16

ti 27.8. diakoniatyön vapaaehtoisten virkistyspäivä, Leiriaho

Vanhemman väen virkistyspäivä
to 23.9., 21.10. klo 11

Heikkilän palvelutalon ulkoilupäivät
ti 8.6. klo 12.30. Tule ulkoilukaveriksi! Lisätiet. p. 040 8122 842

KIIKKA
Vertaiset

ti klo 13 alk. 7.9., srk-talo

Eläkeikäisen iltapäiväkerho
ti 14.9. 12.10. klo 13, srk-talo

Diakonia-lähetyspiiri
ti 28.9. klo 13, srk-talo

Varilan koulu menestyi raamattuvissassa

Varilan koulu pärjasi hienosti Pyhä jysäys -raamattuvissassa. Kuudesluokkalaisten Sonja Tabell, Karoliina Vaakanainen ja Pyry Virtanen sijoittuivat valtakunnallisessa kilpailussa viidensiksi.

Voittajaksi selviytyi Marttilan koulu Seinäjoelta. Finaalissa oli mukana 16 joukkuetta, Varila selvitti tiensä jatkoon Pirkanmaan aluekilpailussa.

Kärjen taso oli todella tasainen. Sekä ensimmäinen että toinen sija jouduttiin ratkaisemaan jokerikysymyksellä. Kilvan vaikeusastetta kuvaa esimerkiksi kysymys: "Mainitse mitä d:llä alkavia ihmisten nimiä löytyy Paavaliin matkoista?"

Vuodesta 1992 järjestetyn raamattuvissan tavoitteena on tukea koululaisten Raamatun ja kult-

tuurin tuntemusta. Tänä vuonna mukana oli 5 000 koululaista yli 140 koulusta eri puolilta Suomea. Varilan koululla osallistuminen on jo perinne, ja halukkaat ovat saaneet osallistua.

Raamatun lukualue kasvoi vähitellen, nelivaiheisen ja marraskuussa 2009 alkaneen kilpailun aikana. Loppukilpailussa kysymyksiä oli Matteuksen evankeliumista, Jaakobin kirjeestä sekä tietystä luvusta 1. Mooseksen kirja ja Apostolien tekoja.

Karoliina Vaakanainen piti mieluisimpana alueena kristityn elämää käsittelevää Jaakobin kirjettä, Pyry Virtanen innostui etenkin vanhan testamentin osuudesta.

Lisää aiheesta www.raamattuvissa.fi

Raamattuvissan tulokset

1. Marttilan koulu, Seinäjoki
  2. Espoon kristillisen koulun joukkue 1, Espoo
  3. Tupoksen koulu, Liminka
  4. Koveron koulu, Joensuu
  5. Siivikkalan koulu, Ylöjärvi
- Varilan koulu, Sastamala Kirja-Matin koulu, joukkue 2, Seinäjoki

Tiukat paikat finaalissa, Helsingin Mikael Agricolan kirkon kryptassa. Varilan koulun joukkueessa kilpailivat Pyry Virtanen, Sonja Tabell ja Karoliina Vaakanainen.

www.sastamalanseurakunta.fi

AVOIMET OVET

Houhajärven Leirimaja

to 15.7., ke 11.8., ke 18.8., to 2.9. alk. klo 17, iltapala, sauna ja keskustelua ajankohtaisesta aiheesta, tervetuloa myös lapsiperheet

LÄHETYKSEN HYVÄKSI

pe 25.6. juhannusjuhla srk-talon rannassa klo 18
pe 10.9. lähetystori, Vammalan tori klo 9.30-15
su 10.10. lähetykselounas, srk-talo klo 11.30-13
Perinteinen lähetyskeräys 31.7. asti SLS:n nimikkolähetysten työn tukemiseksi. Jos haluat kerääjäksi, saat listoja Tellervo Murtoo-Huoposelta p. 050 3256 191.

Karkun kappeliseurakunta

to 17.6. Sanan ja sävelen ilta, Karkun pappila klo 19
ti 6.7. Runon ja Sanan ilta, Daniels-sonin kivilinna Pirunvuorella klo 19
ke 14.7. lauluilta Harsun pihalla (Maakunnant. 17) klo 19, mukana Karkun kirkkokuoronkurssi
pe 16.7. iltahartaus Tyrvään

Pyhän Olavin kirkossa klo 20, mukana Karkun Kirkkokuoronkurssi su 1.8. seurat Toronokalla Matti ja Irma Pentillä Kiivettävängien päässä klo 15
to 5.8. Soli Deo Gloria -musiikki-leirin musisointia Harsun pihapiirissä (Maakunnant. 17) klo 19

Keikyän kappeliseurakunta

to 17.6. lähetysseura Raija Ristimäellä (Aarikkalant. 111) klo 14
to 8.7. lauluilta kirkonmäellä klo 18, kahvit

ti 3.8. lauluilta kyläseuran rannassa klo 18, kahvit ja makkaranpaistoa

Kiikan kappeliseurakunta

to 1.7. retki Länsi-Uudellemaalle, kohteina mm. Lohjan kirkko, Vivamo, Mustion kartano la-su 4.-5.9. naisten leiri, Leiriaho

su 26.9. klo 18 Majatalo-ilta, Kiikan kirkko, Tekeekö usko onnelliseksi?, vieraana professori Markku Ojanen

Mouhijärven kappeliseurakunta

Kesä-elokuussa kirkkokahvit kirkon eteisessä lähetysten hyväksi. 1.6.-3.8. pyhäkoulu ti klo 18 to 12.8. Kivet puhuvat, Mouhijärven kirkkohautausmaa klo 18, Raimo Vasara to 26.8. diakoniaompeluseura, Tervämäen rukoushuone (Tervämäenraitti) klo 13 ke 22.9. motoristien kiitoskirkko,

Mouhijärven kirkko klo 18, iltatee srk-koti

Naisten piiri parillisen viikon ti klo 18.30, alk. 7.9., srk-koti Raamattupiiri parittoman viikon ti klo 18.30, alk. 31.8., srk-koti

Suodenniemen kappeliseurakunta

ke 7.7. perinteiset kesäseurat, Kivikkolanmäki (Kivikkolant. 40) klo 18
to 8.7. runotapahtuma, Taideaitalla (Jyllint. 212) klo 18, "Tämän runon haluaisin kuulla"
su 11.7. kesäkirkko museonmäellä klo 18-18.45, Järventaus, sen jäl-

keen urkukonsertti kirkossa, Vähämäki to 15.7. lauluilta, Lahdenperän rannassa klo 19 lähetysten hyväksi ti 17.8. hartauden ja laulun ilta, Koskelan museo klo 18.30, Vox Audiense-lauluryhmä, musiikkia, yhteislaulua, puheita

KOKOONTUMIS-PAIKKOJEN OSOITTEET

- Houhajärven Leirimaja**
Kangast. 275
Kiikan Leiriaho Halmeent. 26
Karkkukoti Maakunnant. 25
Karkun kirkko Riippiläntie 366
Karkun pappila Riippilänt. 354
Karkun srk-talo Passinmäent. 14
Keikyän kirkko Käsiyöläistie 7
Keikyän museo Museontie
Keikyän srk-talo Pehulankaari 6
Kiikan kirkko Kiikanojantie 8
Kiikan seurakuntatalo Länsit. 3
Kiikan lastentalo Länsit. 3
Koskelan museo Torisevant. 320
Lahdenperän rantsauna
Lahdenperänt. 1041
Leiriahon leirikeskus
(Kiikka, Halmeent. 26)
Mouhijärven kirkko
Kinkerikuja 3
Mouhijärven srk-koti Kinkerik. 2
Mouhijärven vanha kirkko
Vanhankirkkont. 107
Nuakkari (Vammalan srk-talon alakerta), Asemak. 6
Oravanpesä/Mouhijärvi
(nuorisotila) Hopunt. 1 as. 1
Otamussilta Otamussillant. 64 (Salmi, Mouhijärvi)
Pajamäkikeskus
(Vammalan seudun mielen-terveysyhdistys Voimia) Tampereent. 18
Pukaran kylätalo
Pukarant. 126 (Mouhijärvi)
Salmin leirikeskus
(Suodenniemi, Salment. 43)
Salokunnan kirkko
Kärppälänt. 226
Sastamalan kirkko
Sastamalan kirkontie 119
Suodenniemen kirkko
Koippurintie 9
Suodenniemen srk-talo
Koippurint. 6
Suodenniemen vanha hautausmaa Kirkkolahdent. 1
Tervämäen rukoushuone
Tervämäenraitti (Mouhijärvi)
Tyrvään kirkko Kirkkokatu
Tyrvään Pyhän Olavin kirkko
Kallialan kirkkotie 50
Vammalan srk-talo Asemak. 6
Vilpun laavu
(Vesunnint. 160 Karinkylä)

puhelinnumerot MUUTTUVAT 1.6.2010

- Vaihde** 03-521 9000
Kirkkoherranvirasto 03-521 9090
ma-to klo 9-13.30, pe klo 9-17
Fax 03-511 4580
Ari Paavilainen 03-521 9001
kirkkoherra 050-314 9001
- Taloustoimisto ma-pe klo 9-13.30** 03-521 9100
Raimo Kemppe 03-521 9101
talouspäällikkö 050-314 9101
Tarja Kopalainen 03-521 9102
hallinto- ja tiedotussihteeri 050-314 9102
- Palvelutoimistot**
Kiikka ti klo 9-12 03-521 9093
Keikyä to klo 9-12 03-521 9093
Mouhijärvi pe klo 9-12 03-521 9094
Suodenniemi pe klo 9-12 03-521 9105
- Diakoniatoimisto ti ja pe klo 9-11** 03-521 9040
Marjatta Karimäki 03-521 9041
johtava diakoniatyöntekijä 050-314 9041
- Papit**
Auli Airas-Laitila 03-521 9002
Keikyän kappalainen 050-314 9002
Hannu Järventaus 03-521 9004
Suodenniemen kappalainen 050-314 9004
Jouni Pihlajamaa 03-521 9006
Kiikan kappalainen 050-314 9006
Lasse Hautala 03-521 9007
Mouhijärven kappalainen 050-314 9007
Minna Järvinen 03-521 9008
vs. kappalainen 050-314 9008
Mirja Tenkanen 03-521 9009
seurakuntapastori 050-314 9009
Eetu Myllymäki 03-521 9010
seurakuntapastori 050-314 9010
Anu Jokinen-Lundén 03-521 9011
vs.seurakuntapastori 050-314 9011
- Kanttorit**
Anu Mattila 03-521 9021
vs. johtava kanttori 050-314 9021
- Lapsi- ja nuorisotyö**
Outi-Tuulia Haavisto 03-521 9061
ovo. lapsityön ohjaaja 050-314 9061
Irmeli Kulonpää 03-521 9062
pyhäkoulusihteeri 050-314 9062
Salme Kuukka 03-521 9081
johtava nuorisotyön ohjaaja 050-314 9081
- Lähetystyö**
Tellervo Murtoo-Huoponen 03-521 9055
lähetys sihteeri 050-314 9055
- Kiinteistöt** 03-521 9120
Harri Pitkämäki 03-521 9121
rakennusmestari 050-314 9121

Puhelinluettelo saatavissa www.sastamalanseurakunta.fi sekä kaikista seurakunnan toimipisteistä.

Kesäkerhoissa tekemistä lapsille

Seurakunta järjestää 7.-24. kesäkuuta arkipäivisin Vammalan seurakuntatalon nuortentiloissa kesäkerhoja lapsille. Toimintahetkissä pelaillaan, leikitään, askarrellaan ja hiljennytään.

– Moni lapsi kaipaa tekemistä koulujen päätyttyä, kaikkien vanhemmillä kesäloma ei ala silloin,

kun lapset jäävät lomalle. Useissa perheissä kysytään, äiti, mitä minä tekisin? Tässä on seurakunnan vastaus kysymykseen, selittää johtava nuorisotyön ohjaaja **Salme Kuukka**.

Alle kouluikäisille on ohjelmaa aamupäivisin klo 10-12, koulukäiset kokoontuvat klo 13-15.

Kesäkerhot ovat maksuttomia.

Lapsi voi osallistua kerran tai vaikka joka päivä, omat eväät mukaan. Vetäjinä toimivat seurakunnan lastenohjaaja, apunaan pari, kolme työmarkkinatuella olevaa nuorta.

Lisätietoja voi kysellä Salme Kuukalta, salme.kuukka@evl.fi, p. 050 5725 509.

Julkaisija

Sastamalan seurakunta, Aittalahdenk. 12, 38200 Vammala

Päätoimittaja

Ari Paavilainen puh. 03 521 9001

Toimittaja

Pirjo Silveri, pirjo.silveri@gmail.com

Kustantaja

 KOTIMAA-YHTIÖT

Ulkoasu:

Kustannus-osakeyhtiö Kotimaa

Ilmoitusmyynti

Kustannus-osakeyhtiö Kotimaa
Marita Lyyra
puh. (014) 641 481
gsm 040 729 2119
faksi (014) 616 035
marita.lyyra@kotimaa.fi

Paino:

Salon lehtitehdas, Salo, 2010

ISSN 1795-1224

Meri Ohman

Rukous

*Herra,
kuljen kesäyössä
täynnä kiitosta.
Viikko sitten
omenapuiden nuput puhkesivat
hehkumaan yön hämäryyteen.
Seisoimme huumaantuneina
kauneuden keskellä.*

*Tänä yönä
terälehdet putoilevat yllemme
kuin huntu,
kuin siunaava
ja onnea tuova hyvyys.
Kiitos elämän täyteydestä,
lempeän suviyön kiitoslaulusta.
Aamen.*

Irja Aro-Heinilä

LÖYTÖRETKELLÄ

Pirjo Silveri

Liike

Mark. 2:13
Room. 8:15

Jeesus on evankeliumeissa jatku-
vassa liikkeessä.

Hän on matkalla ihmisten luo.
Liike on kaksisuuntaista: väkijou-
kot seuraavat opettajaansa kaikki-
alle. Jumalan ihmiseen syyttämä
liike saa lähtemään sisäisille ja ul-
koisille matkoille. Liike on halua
kohdata ja löytää.

SANAN SELITYS

Kala

Kala on yksi vanhimmista kristil-
lisistä symboleista. Kun kristitty-
jä vainottiin Rooman valtakun-
nassa, he tunnistivat toisensa piir-
tämällä kalan kuvan maahan, sei-
nälle tai pöytään.

Kala-symboli tulee siitä, että
kalaa tarkoittavan kreikankielisen
sanan ikthys alkukirjaimet ovat
samat kuin sanoissa Iesus Khris-
tos Theou Hyios Soter, Jeesus
Kristus Jumalan Poika Vapahtaja.

Kala symboloi Kristusta, kos-
ka Vanhan testamentin kerto-
musta Joonasta suuren vesieläi-
men vatsassa pidettiin ennakko-
kuvana Jeesuksen kuolemasta ja
ylösnousemuksesta. Kala kuvaa
myös ihmisiä, jotka Kristus ko-
kaa seurakuntaansa.

Pirjo Silveri

*Jeesus sanoi heille: "Lähtekää minun mukaani.
Minä teen teistä ihmisten kalastajia."*

Matt. 4:19

SANAA SASTAMALASTA

Taivas

Illan tullen istumme kolmisiin kämppäka-
vereideni kanssa kodin lattialla ja alam-
me jutella. Puheenaiheenamme on tai-
vas.

Yhden mielestä taivas on tämän maa-
ilman kaltainen: Taivaassa asumme ta-
loissa, joita voi muuttaa ja muokata
oman mielen mukaisesti. Voimme tehdä
käsitöitä ja askareita, jos nautimme ni-
iden tekemisestä. Hänen mukaansa tai-
vaassa voi kutsua ihmisiä kahville ja vie-
railla itse toisten luona kylässä. Siellä on
myös mahdollisuus lähteä ryhmämatkal-
le esimerkiksi avaruuteen.

Toisen mukaan taivaassa on ihmeel-
lisen kaunista ja ihanaa. Raamatun an-
tama kuvaus jalokivisestä ja kultaisesta
kaupungista on yritys kuvata sellaista,
mitä ei voi sanoa tavoittaa. Hänen mu-
kaansa taivaassa ei ole oikeasti kultaa
ja jalokiviä. Raamatun kirjoittaja ei vain
osannut kuvata näkyään sen paremmin.

Pohdimme, miten taivaassa voi kysyä
Jumalalta kaikkea sellaista, mitä on koko

ikänsä ihmeteltyt. Silloin itse kullekin sel-
viää oman elämän koukeroiden merkitys
ja Jumalan antama johdatus läpi elämän.

Itse tuumin, että taivas tarkoittaa mi-
nulle kysymysten sijasta sitä, ettei minun
tarvitse enää kysellä. Jostain syystä ajat-
telen taivaan olevan sellainen, että Juma-
lan läsnäolo valaisee ymmärrykseni niin,
ettei mikään asia ole minulle enää epä-
selvää.

Toteamme kämppisten kanssa, että
meillä jokaisella on omanlaisemme käsi-
tys taivaasta. Se ei tarkoita sitä, että joku
olisi oikeassa ja toinen väärässä. Se tekee
keskustelusta yksinkertaisesti mielenkiin-
toisen – ja ylipäättänsä mielekkään.

Jokainen kuvittelee mielessään tai-
vaan niin ihmeelliseksi ja uskomattomak-
si kuin oma mielikuvitus vain riittää. Ja
sittenkin jää usko siihen, että taivas on
jotain vielä parempaa.

Taivas on kristitylle toinen kotimaa.
Se on matkamme päämäärä ja odotuk-
semme ja kaipauksemme täyttymys. Ar-

jen keskellä taivasta tulee harvoin mietit-
tyä, sillä ajatukset kulkevat yleensä maal-
lisemmissä asioissa. Mietin ostoslistaa,
aikatauluja, töitä, tulevaisuuden suun-
nitelmia ja tämän hetken ongelmallisia
asioita.

Joskus taivas yllättää minut ja putka-
taa ajatuksiini, esimerkiksi kesän levittä-
ytyessä paratiisinomaisessa vehreydessään
kaikkien aistieni ulottuville. Kesä muistut-
taa minua jostain syystä taivaasta. Talven
jälkeen kaipaan lämpöä ja värejä, ja ke-
sä on täyttymys sille. Tämän elämän jäl-
keen kaipaan täydellisyyttä ja loppuma-
tonta iloa, jolloin ei seuraa itkua pitkistä
ilosta. Vaikka nautin tästä elämästä, ha-
luan kiinnittää sydämeni vain taivaaseen.
Millaiseen taivaaseen sinä kaipaat?

Sinikka Tuori

Kirjoittaja on Sastamalan kesäteologi,
jonka juuret ovat Vammalassa

